

Pedagogisch beleidsplan

Buitenschoolse opvang (BSO)

BSO-Locaties¹:

- ✓ BSO KC Tuindorp
- ✓ BSO StadsbeerTje
- ✓ BSO FonkelbeerTje

juli 2021 – juli 2025

Kinderopvang De Teddybeer

¹ Maximale omvang en leeftijdsopbouw van de basisgroepen per BSO-locatie staan in bijlage 1 weergegeven

Inhoudsopgave

Pedagogisch beleidsplan.....	1
Inhoudsopgave	2
Voorwoord	4
Inleiding	5
Vier pedagogische basisdoelen.....	5
1. Algemene doelstelling en missie	6
1.1. Algemene doelstelling.....	6
1.2. Missie.....	6
1.3. Visie.....	7
2. Visie op kinderopvang bij een BSO, spel- en activiteitenbegeleiding, kinderpaticipatie en ouderparticipatie	8
Vier pedagogische basisdoelen.....	8
Algemene visie op kinderopvang:.....	8
2.1. Visie op kinderopvang bij een BSO.....	8
2.2. Visie op spel- en activiteitenbegeleiding.....	10
2.3. Visie kinderpaticipatie	10
2.3.1. Participatieladder van Hart	11
2.3.2. Het nemen van verantwoorde risico's	12
2.4. Visie ouderparticipatie	12
3. Pedagogisch beleid	13
3.1. Plan, do, check, act.....	13
3.1.2. Nieuwe werknemers	13
3.2. Interactievaardigheden.....	13
3.3. Veiligheid.....	16
3.3.1. Sociaal-emotionele veiligheid	16
3.3.2. Sociaal-emotionele veiligheid in verschillende leeftijden.....	17
3.3.3. Bijten	18
3.3.4. Driftbuien en jaloers-, bijt-, agressief-, verlegen-, teruggetrokken- of angstig gedrag	18
3.4. Bevorderen van de persoonlijke competentie.....	18
3.4.1. Spelmateriaal, activiteiten aanbod en inrichting én de ontwikkeling van de persoonlijke competenties van kinderen stimuleren	19
3.5. Bevorderen van de sociale competentie	19
3.6. Socialisatie door overdracht van waarden en normen	20
3.7. Dagritme	20
3.7.1. Basisgroepen	20
3.7.2. Elementen van het dagritme.....	21
3.8. Observeren en signaleren in combinatie met afwijkend gedrag	24
3.9. Kinderparticipatie.....	25
3.10. Computers, mobiele telefoons en elektronische devices en watches.....	25
3.11. Actualiteit pedagogisch beleidsplan.....	25
4. Maatschappelijke bewustwording.....	26
4.1. Waarden en normen.....	26
4.1.1. Hanteren van regels, waarden en normen	26
4.1.2. Huisregels.....	26
4.1.3. Buitenspelen	26
4.2. Vooroordelen.....	27
4.3. Problemen en conflicten.....	27
4.3.1. Pesten.....	27
4.4. Verschillen	27
4.5. Feesten en rituelen	27
4.6. Omgaan met rouwverwerking.....	28
4.7. Stagiaires	28
4.8. Vrijwilligers	30
5. Gezondheid, veiligheid en hygiëne	31
5.1. Veiligheid.....	31
5.1.1. Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.....	31
5.1.2. Afwijkend gedrag collega (pedagogisch)medewerker.....	32
5.1.3. Vierogenprincipe	32
5.1.4. Achterwacht	32
5.2. Hygiëne.....	32
5.3. Ongevallen, gezondheid en ziektes.....	32
5.4. Bedrijfs hulpverlening (BHV) en kinder-EHBO	33
5.5. Zindelijkheid BSO	33

6.	Werkwijze.....	35
6.1.	VSO	35
6.2.	Naschoolse opvang	35
6.2.1.	Eigen bus	36
6.2.2.	Taxi	36
6.3.	Vakantie- en studiedagenopvang	36
	Afspraken m.b.t. de voorbereiding- en uitvoering van het vakantieprogramma	37
6.4.	Mentor.....	38
6.4.1.	Zichtbaarheid mentoren.....	38
6.5.	Basisgroepen op de BSO	38
6.5.1.	Tafelmomenten met mentor.....	39
6.5.2.	Opendeuren beleid	39
6.5.3.	Aantal pedagogisch medewerkers op een groep en activiteiten	39
6.5.4.	Die-uurs regeling.....	39
6.6.	Intake en wennen	40
6.6.1.	Intakegesprek	40
6.6.2.	Doorstromen en intern wenbeleid (van dagopvang naar BSO).....	40
7.	Ouderbeleid	42
7.1.	Samenwerking met ouder(s) / verzorger(s).....	42
7.2.	Ouderbetrokkenheid.....	42
7.3.	Uitwisseling informatie.....	42
7.4.	Teddybeer-app	43
7.5.	Privacy	43
7.6.	Plaatsingsbeleid	43
7.7.	Flexibiliteit	43
8.	Accommodatie en (spel)materiaal	45
8.1.	KC Tuindorp	45
8.2.	BSO StadsbeerTje.....	45
8.3.	BSO FonkelbeerTje.....	46
	Literatuurlijst/ bronnen	47
	Literatuur	47
	Geraadpleegde bronnen	47
	Bijlagen	48
	Bijlage 1: maximale omvang, leeftijdsopbouw en werkwijze van de basisgroepen per BSO-locatie	48
	KC Tuindorp:.....	48
	BSO StadsbeerTje:	49
	BSO FonkelbeerTje:	49
	Bijlage 2: hoe gaan wij om met driftbuien, jaloezie, bijten, agressiviteit en verlegen, teruggetrokken of angstig gedrag?	51
	Bijlage 3: drie-uurs regeling locatie KC Tuindorp	53
	Afwijken voor- en naschooltijd (op dagen dat kinderen naar school gaan)	53
	3-uurs regeling KC Tuindorp tijdens schoolvrije dagen	53
	Bijlage 4: drie-uurs regeling locatie FonkelbeerTje.....	54
	Afwijken voor- en naschooltijd (op dagen dat kinderen naar school gaan)	54
	3-uurs regeling BSO FonkelbeerTje tijdens schoolvrije dagen	54
	Bijlage 5: drie-uurs regeling locatie StadsbeerTje	55
	Locatie StadsbeerTje	55

1e versie	april 2012
21e versie	juni 2019
22e versie	augustus 2019
23e versie vastgesteld door MT	juli 2020
24 ^e versie	juli 2021
25 ^e versie	december 2021
26 ^e versie	mei 2022
27 ^e versie	juli 2022

Voorwoord

Wij heten u en uw kind(eren) van harte welkom op onze buitenschoolse opvang (BSO). Wij, de directie en medewerkers van Kinderopvang De Teddybeer, zullen onze uiterste best doen om aan deze belangrijke periode voor zowel kinderen als ouder(s) / verzorger(s) een waardevolle en plezierige invulling te geven. Met ons pedagogisch beleidsplan willen we duidelijk maken hoe we werken en waarom we dat zo doen.

Het pedagogisch beleidsplan geeft tevens de richting aan voor het pedagogisch handelen van de pedagogisch medewerkers. Een pedagogisch beleid is nooit af. Het is een proces van voortdurende pedagogische vernieuwing.

Omdat de buitenschoolse opvang (BSO) een andere voorziening is dan een kinderdagverblijf (KDV) heeft de BSO een eigen pedagogisch beleidsplan. Wij zien de BSO als een eigen werksoort waarin ons pedagogisch beleid andere accenten krijgt zoals vrijetijdsbesteding, zelfstandigheid en kinderparticipatie.

Momenteel heeft Kinderopvang De Teddybeer drie BSO-locaties. Dit zijn BSO KC Tuindorp, BSO StadsbeerTje en BSO FonkelbeerTje. Dit pedagogisch beleidsplan is voor deze BSO-locaties geschreven. Indien noodzakelijk wijken wij in dit pedagogisch beleidsplan uit op locatieniveau.

We wensen u en uw kind(eren) een fijne en waardevolle periode toe, waar u later samen met veel plezier op terug kunt kijken.

Directie en medewerkers Kinderopvang De Teddybeer

Inleiding

Voor u ligt het 'pedagogisch beleidsplan buitenschoolse opvang' van Kinderopvang De Teddybeer. Het pedagogisch beleidsplan is richtinggevend voor de dagelijkse opvangpraktijk. Het zorgt voor continuïteit, houvast en een eenduidige aanpak naar de kinderen.

In dit pedagogisch beleidsplan worden onze algemene visie, pedagogische visie, pedagogische uitgangspunten en werkwijze beschreven. Het is geschreven voor alle bij de opvang betrokken partijen. Hiermee bedoelen wij ouder(s) / verzorger(s), pedagogisch medewerkers en samenwerkingspartners .

Ouder(s) / verzorger(s) willen we met het pedagogisch beleidsplan een beeld geven van de opvang die de kinderen wordt geboden, de wijze waarop wij dit regelen, de activiteiten die worden ondernomen en de manier waarop met de kinderen wordt omgegaan.

Voor pedagogisch medewerkers is het pedagogisch beleid een richtlijn. Dit zodat zij weten wat er van hen verwacht wordt. Daarnaast stimuleert het pedagogisch medewerkers om in de dagelijkse praktijk stil te staan bij hun werk, hetgeen de kwaliteitsbewustheid bevordert.

Het pedagogisch beleidsplan wordt jaarlijks besproken. Dit zodat wij kunnen controleren of het voldoet aan de dagelijkse opvang praktijk. Als er nieuwe collega pedagogisch medewerkers in dienst treden dienen zij eerst het pedagogisch beleidsplan te lezen.

Samenwerkingspartners en instellingen geven wij met ons pedagogisch beleid inzicht in de manier van werken alsmede de kwaliteit en professionaliteit die wij als kinderopvang bieden.

Vier pedagogische basisdoelen

Sinds 2005 staan de vier pedagogische basisdoelen van Riksen-Walraven in de beleidsregels kwaliteit kinderopvang. Volgens Schreuder, Boogaard, Fukkink en Hoex (2011) staat in de beleidsregels de uitwerking van wat De Wet Kinderopvang bedoeld wordt met verantwoorde opvang.

Bij Kinderopvang De Teddybeer zijn deze doelen het centrale uitgangspunt voor het dagelijkse werk met de kinderen. De vier pedagogische basisdoelen van Riksen-Walraven (2000) zijn:

- ✓ Het bieden van fysieke en emotionele veiligheid
- ✓ Het bevorderen van persoonlijke competentie van kinderen
- ✓ Het bevorderen van de sociale competentie van kinderen
- ✓ Socialisatie door overdracht van waarden en normen.

1. Algemene doelstelling en missie

1.1. Algemene doelstelling

Kinderopvang De Teddybeer heeft een eigen visie op kinderen en kinderopvang. Wij streven er naar om bij alle opvangactiviteiten verantwoorde kinderopvang te bieden. Naast welzijn staan **spelen, leren** en **groeien** hierbij centraal.

Wij zien het hierbij als onze taak kinderen te laten groeien tot mondige, onafhankelijke individuen. Zij kunnen zelfbewust richting geven aan het eigen leven met hart voor de ander en respect voor de samenleving.

Wij doen dit niet alleen maar samen met ouder(s) / verzorgers(s). Onze visie op opvoeden willen we zoveel mogelijk afstemmen op de thuissituatie van kinderen. Dit binnen de grenzen van de BSO.

Voor kinderen is de BSO een plaats in de wijk waar zij zich thuis voelen. Het accent ligt hier op het bieden van zinvolle vrijetijdsbesteding in een gezellige en sfeervolle omgeving aan kinderen in de leeftijd van 4 tot 13 jaar.

Hierbij wordt véél rekening gehouden met de behoeften en wensen van het individuele kind. Er wordt zoveel mogelijk aangesloten bij specifieke leeftijdskenmerken van de groep zoals de groei naar zelfstandigheid en het maken van eigen keuzes. Kinderparticipatie (zie paragraaf 2.3.) is hiervoor een bruikbaar instrument.

1.2. Missie

Binnen de dienstverlening ligt de nadruk op het spelenderwijs stimuleren van kinderen in hun ontwikkeling. Daarom is onderstaande missie vastgesteld (Kinderopvang De Teddybeer 2020):

“Kinderopvang De Teddybeer biedt professionele kinderopvang aan voor de leeftijd 0 tot 13 jaar, waarbij alles is gericht op de ontplooiing van kinderen tot sociale, zelfstandige, creatieve en kritische individuen. Dit doen wij in volledige samenwerking met hun ouder(s) / verzorger(s) en de samenwerkingspartners op wijkniveau”

Samengevat: Spelen, leren, groeien.

Spelen is het plezier

Spelen is de basis voor kinderen. Door te spelen leren ze. Hierbij proberen wij zoveel mogelijk variatie aan te brengen in het spel. Plezier staat daarbij voorop!

Leren is de ontwikkeling

Door kinderen een rijke speelleeromgeving te bieden, worden ze geprikkeld in hun nieuwsgierigheid. We dagen ze uit om tot leren te komen en zich te ontwikkelen.

Groeien is de ontplooiing

Onze professionals sluiten aan bij het spel van de kinderen. Door ze hierbij te observeren worden kansen zichtbaar. Hierdoor groeien kinderen in hun ontwikkeling.

Tevens hebben wij voor de BSO een toevoeging aan bovenstaande missie. Door te **ontdekken** worden kinderen geprikkeld in hun (algemene) ontwikkeling.

1.3. Visie

Kinderopvang De Teddybeer biedt flexibele, toegankelijke en duurzame kinderopvang voor alle kinderen in de gemeente Tilburg. Doordat wij flexibel durven zijn, bewegen wij gemakkelijk mee en zijn we wendbaar. Wij dagen onze medewerkers uit en stimuleren ze om hun talenten verder te ontwikkelen binnen onze organisatie.

Alle belanghebbenden worden hierbij optimaal verbonden. Het aanbod van onze organisatie sluit aan bij de ontwikkelingsbehoefte van het individu. Ouderbetrokkenheid is hierbij zichtbaar en opvoedondersteuning is vraaggericht. Binnen de gemeente Tilburg wordt onze rol als professionele aanbieder van kinderopvang verder verstevigd

2. Visie op kinderopvang bij een BSO, spel- en activiteitenbegeleiding, kinderparticipatie en ouderparticipatie

We starten dit hoofdstuk met de vier pedagogische basisdoelen (Riksen-Walraven) en onze algemene visie op kinderopvang. Beide zijn het uitgangspunt voor het vervolg.

Vier pedagogische basisdoelen

Sinds 2005 staan de vier pedagogische basisdoelen van Riksen-Walraven in de beleidsregels kwaliteit kinderopvang. Volgens Schreuder, Boogaard, Fukkink en Hoex (2011) staat in de beleidsregels de uitwerking van wat in De Wet Kinderopvang bedoeld wordt met verantwoorde opvang.

Bij Kinderopvang De Teddybeer zijn deze doelen het centrale uitgangspunt voor het dagelijkse werk met de kinderen en dus van toepassing op alle aspecten van dit beleidsplan. De vier pedagogische basisdoelen van Riksen-Walraven (2000) zijn:

- ✓ Het bieden van fysieke en emotionele veiligheid
- ✓ Het bevorderen van persoonlijke competentie van kinderen
- ✓ Het bevorderen van de sociale competentie van kinderen
- ✓ Socialisatie door overdracht van waarden en normen.

Algemene visie op kinderopvang:

Kinderopvang biedt aan kinderen de mogelijkheid om zich in een veilige, pedagogisch verantwoorde omgeving in groepsverband te ontwikkelen. Kinderopvang biedt aan ouder(s) / vervanger(s) en verzorgers de mogelijkheid om naast de opvoeding van de kinderen actief deel te nemen aan de arbeidsmarkt. Kinderopvang dient te voldoen aan de wettelijke eisen met betrekking tot kwaliteit en continuïteit. De Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) toetst dit minimaal een keer per jaar. Tevens dient kinderopvang, voor zover mogelijk, tegemoet te komen aan de wensen van ouder(s) / vervanger(s) (Kinderopvang De Teddybeer, 2015, pp. 4).

2.1. Visie op kinderopvang bij een BSO

Kindbeeld:

- ✓ Wij zien kinderen als individuele personen met persoonlijke wensen, behoeften en karaktereigenschappen. Dit blijkt in de praktijk onder andere doordat kinderen vrijheid in keuzemogelijkheden krijgen. Kinderen bepalen zelf welke activiteiten ze ondernemen en aan welke groepsactiviteiten ze deelnemen. Kinderen bepalen zelf met wie ze willen spelen, met welke materialen en in welke ruimte. Dit alles binnen de gestelde grenzen en de reikwijdte van het pedagogisch beleid.

Pedagogische missie:

- ✓ Omdat wij BSO-kinderen op een ontdekkende manier willen prikkelen in hun (algemene) ontwikkeling zien wij 'spelenderwijs ontdekken' als onze pedagogische missie.
- ✓ Deze pedagogische missie sluit aan op onze algemene missie (zie paragraaf 1.2.).
- ✓ Wij hebben ons deze missie gesteld zodat wij kinderen op een ontspannen, leuke, creatieve en vooral ontdekkende manier kunnen stimuleren in hun (algemene) ontwikkeling. Zo komen kinderen op een positieve wijze met verschillende materialen, technieken en ideeën in aanraking. Hierdoor kunnen ze waardevolle ervaringen opdoen.

Pedagogische relatie:

- ✓ De pedagogische relatie op de BSO is redelijk gelijkwaardig te noemen. Dit omdat kinderen als gelijkwaardig beschouwd worden in de communicatie. Kinderen worden serieus genomen en betrokken bij het oplossen van problemen. Kinderen kunnen hun eigen mening en gevoelens uiten waarmee pedagogisch medewerkers zo veel mogelijk rekening houden. Van kinderen wordt echter wel verwacht dat ze zich aan de huisregels van de BSO houden (zie hoofdstuk 4.1.).

Pedagogische doelen:

- ✓ Wij willen kwalitatief goede opvang op maat bieden welke voldoet aan de pedagogische basisdoelen uit De Wet Kinderopvang (zie inleiding).
- ✓ Wij bieden opvang op maat door een voorziening met speel- en ontwikkelingsmogelijkheden te bieden welke aansluit bij de verschillende leeftijdsgroepen en belevingswerelden van kinderen.

Pedagogische middelen:

- ✓ Pedagogische middelen zijn middelen die voorzien in de basisbehoeften van kinderen. Pedagogisch medewerkers gebruiken deze om hun pedagogische doelen te bereiken en tegemoet te komen aan wat kinderen nodig hebben. Onze belangrijkste pedagogische middelen zijn (Schreuder et al., 2011):
 - Interactievaardigheden: de interactievaardigheden van onze pedagogisch medewerkers zijn van invloed op de kwaliteit van de BSO. Pedagogisch medewerkers hebben veel interactie met kinderen en ze beïnvloeden de interacties tussen kinderen onderling. We proberen altijd het accent te leggen op positieve aspecten. Dit kan bijvoorbeeld door het geven van complimentjes. Wij gaan uit van zes interactievaardigheden (in hoofdstuk 3.2. worden deze toegelicht).
 - Organisatie van de groep: de zorg voor een positieve groepssfeer en een goede structuur is een belangrijk onderdeel van het dagelijks werk van onze pedagogisch medewerkers. Locatiemanagers, assistent leidinggevende en andere ondersteunende medewerkers² zijn hierin faciliterend indien noodzakelijk.
 - Dagritme: ons programma kent een aantal vaste elementen. Pedagogisch medewerkers zorgen dat deze aan bod komen, maar hanteren het dagelijkse programma flexibel. Dit geeft zowel houvast als vrijheid aan kinderen (zie hoofdstuk 3.7.).
 - Kinderparticipatie: kindparticipatie speelt op als onze BSO-locaties een grote rol. Samengevat betekent het dat kinderen zelf initiatieven nemen, meedenken en verantwoordelijkheid krijgen. Verderop in dit hoofdstuk komen we hier op terug.
 - Spel- en activiteitenbegeleiding: pedagogisch medewerkers zorgen voor het organiseren en begeleiden van vrij spel en gerichte groepsactiviteiten. Dit zowel binnen als buiten. Verderop in dit hoofdstuk komen we hier op terug.
 - Binnen- en buitenruimte: onze ruimtes zijn zo ingericht dat kinderen er veilig en ongestoord kunnen spelen. Speelgoed is gericht op alle leeftijden en interesses. Kinderopvang De Teddybeer heeft een beleidsmedewerker in dienst. De beleidsmedewerker is verantwoordelijk voor de risico-inventarisatie (RI&E)³.

² De afdeling ondersteunende diensten bestaat bij Kinderopvang De Teddybeer uit iedereen die niet direct betrokken is bij het primair proces: directie, kantoor, beleidsmedewerker, aandachtsfunctionaris en ondersteunende medewerkers

³ De RI&E dient schriftelijk vastgelegd te worden. Hierin moeten ongevallen en de maatregelen die we n.a.v. ongevallen genomen hebben vermeld worden. Tevens bevat een risico-inventarisatie een plan van aanpak voor

- Observeren en volgen: goed kijken naar kinderen is een van de belangrijkste pedagogische middelen van onze pedagogisch medewerkers.
- Samenwerken met de omgeving: o.a. een goede samenwerking en een goede relatie met ouder(s) / verzorger(s) en school is belangrijk om voor doorgaande lijnen in de opvoeding en ondersteuning te zorgen. Wij zijn van mening dat door samenwerking in de buurt de kwaliteit van het aanbod kan worden verbeterd. Dit kan bijvoorbeeld door het samen aanbieden van activiteiten.

2.2. Visie op spel- en activiteitenbegeleiding

Onze pedagogisch medewerkers zorgen voor het organiseren en begeleiden van vrij spel en gerichte groepsactiviteiten. Dit zowel binnen als buiten.

Wij bieden gedurende de week verschillende activiteiten aan. Deze sluiten aan bij de leeftijdsgroep en belevingswereld van kinderen. Gerichte groepsactiviteiten worden ingepland. Deze planning wordt vooraf zichtbaar gemaakt en gecommuniceerd naar ouder(s) / verzorger(s) en kinderen.

Kinderen hebben de keuze om deel te nemen aan de groepsactiviteiten. We vinden het belangrijk om ook activiteiten aan te bieden waarin bewegen en gezond zijn centraal staan. Er vindt iedere dag minimaal één activiteit plaats op het terrein van sport en spel. Onder andere hierdoor zijn wij ook positief gestemd over het inzetten van pedagogisch medewerkers met een sport achtergrond (bijvoorbeeld CIOS) op BSO-locaties.

Tijdens vakantie- en studiedagen proberen wij de kinderen iets 'extra's' te bieden. We organiseren dan samen met de kinderen extra activiteiten zoals bijvoorbeeld sporttoernooien, bakactiviteiten en modeshows.

Ook maken we minimaal eenmaal per kwartaal een uitstapje. Deze worden door de kinderen samen met onze pedagogisch medewerkers bedacht. Voorbeelden hiervan zijn een picknick in het bos, een bezoekje aan de boerderij of een dagje naar de speeltuin. Als we met meer dan 22 kinderen op uitstapje gaan worden de kinderen onderverdeeld in subgroepen, van maximaal 22 kinderen, met bij voorkeur de eigen mentoren.

2.3. Visie kinderopvang

- ✓ Kinderparticipatie is een recht! Dit is vastgelegd in het internationale Verdrag van de Rechten van het Kind.

Bij Kinderopvang De Teddybeer willen we niet alleen voor BSO-kinderen zorgen. We willen ze ook iets bieden! Kinderparticipatie is bij Kinderopvang De Teddybeer daarom ook meer dan alleen bedenken wat je graag wilt doen. We betrekken kinderen bij de uitvoering van hun eigen ideeën. Iedere BSO heeft daarom ook een eigen kinderraad.

Kinderopvang De Teddybeer verwacht van al haar pedagogisch medewerkers (werkzaam op BSO-locaties) dat ze open staan voor initiatieven, meningen en ideeën van kinderen en uitstralen dat ze graag willen weten wat kinderen denken en vinden.

Echter alléén met deze open houding kom je er niet. Je moet deze houding ook om kunnen zetten in momenten die kinderen de mogelijkheid bieden om daadwerkelijk mee te gaan denken en / of te beslissen.

Tijdens deze momenten is het van belang dat er altijd sprake is van overleg. Immers zonder overleg is het niet mogelijk om mee te denken of mee te beslissen. Van inspraak

de veiligheid en een plan van aanpak voor gezondheid. Kinderopvang De Teddybeer werkt met de risicomonitor. De risicomonitor is een digitaal hulpmiddel bij het uitvoeren van risico-inventarisaties.

en kinderpacticatie leren kinderen héél veel. Bijvoorbeeld met elkaar in gesprek gaan en oplossingen zoeken. We vinden kinderpacticatie daarom ook een vereiste! Schreuder et al. (2011) beschrijven overleg tussen kinderen onderling en kinderen en pedagogisch medewerkers als een essentieel onderdeel van kinderpacticatie. Pedagogisch medewerkers hebben hierbij de taak om kinderen te begeleiden in het nemen van beslissingen.

Kinderen moeten hiervoor ook echt invloed mogen hebben! Dus als er gevraagd wordt naar de mening van kinderen dan moeten we hier ook echt iets mee doen. Hiervoor moet het voor kinderen helder zijn waar zij invloed of medezeggenschap op hebben. Als dit niet zo is kan het heel frustrerend werken voor kinderen. Ze denken dan ergens invloed op te hebben wat achteraf niet zo blijkt te zijn.

Een ander essentieel onderdeel van het toepassen van kinderpacticatie is het op korte termijn zichtbaar en voelbaar zijn van de invloed en medezeggenschap die de kinderen hebben. Mogen kinderen bijvoorbeeld meebeslissen over nieuwe materialen dan moet dit materiaal er ook binnen een paar weken zijn en niet pas na een paar maanden!

Bijna alle onderwerpen en alles waar kinderen mee te maken hebben op de BSO lenen zich voor kinderpacticatie. Voorbeelden hiervan zijn: activiteiten, regels, de invulling van het dagritme en de inrichting van groepsruimtes.

Kinderpacticatie (Schreuder et al. 2011) is:

- ✓ Samen denken
- ✓ Samen beslissen
- ✓ Samen meedoen
- ✓ Samen verantwoordelijk zijn

Door kinderpacticatie toe te passen sluiten bijvoorbeeld ook groepsruimtes beter aan bij de belevingswereld van kinderen. We voorzien op deze manier namelijk in hun behoeftes.

2.3.1. Participatieladder van Hart

Meedoen of participeren kan op verschillende manieren en niveaus van betrokkenheid. Socioloog Roger Hart heeft dit zichtbaar gemaakt in een participatieladder. De treden geven de toenemende inbreng, betrokkenheid en verantwoordelijkheid van kinderen weer (NJI, 2017).

Bij Kinderopvang De Teddybeer streven we altijd naar de hoogst mogelijke trede. We weten dat dit afhankelijk is van de groepssamenstelling en wijzigingen binnen de groep.

Trede	vorm
8	Kinderen nemen zelf initiatief en beslissen samen met de pedagogisch medewerkers (meebeslissen).
7	Kinderen nemen initiatief, de pedagogisch medewerkers zijn begeleidend (coproduceren).
6	Pedagogisch medewerkers coördineren en informeren de kinderen en laten de kinderen actief meebeslissen (adviseren).
5	Pedagogisch medewerkers informeren de kinderen over een onderwerp dat hen aan gaat. De kinderen mogen actief meedenken. De pedagogisch medewerkers nemen uiteindelijk de beslissingen (raadplegen).
4	Pedagogisch medewerkers informeren de kinderen. Kinderen voeren uit en worden ad hoc betrokken door ze te informeren (informeren).
3	Kinderen lijken gehoord te worden, maar worden vooral gebruikt om de indruk van vriendelijkheid te wekken (afkopen).
2	Kinderen worden gebruikt om een activiteit van pedagogisch

	medewerkers een bijzonder karakter te geven (decoratie).
1	Kinderen worden gebruikt voor doelen van pedagogisch medewerkers waarvan zij zelf niet op de hoogte zijn (manipulatie).

Tabel 1.3. de 'Participatieladder van Hart' (2012).

Bij trede 1, 2 en 3 is er geen sprake van kinderparticipatie. De meeste volwassenen denken echter van wel! Deze vormen worden schijnparticipatie genoemd omdat hier geen sprake is van échte participatie.

2.3.2. Het nemen van verantwoorde risico's

Het geven van vrijheid en verantwoordelijkheid aan kinderen is ook verantwoorde risico's durven nemen. Pedagogisch medewerkers moeten daarom in kunnen schatten welke kinderen deze 'vrijheid' aankunnen. Wij vinden het belangrijk dat pedagogisch medewerkers weten dat kinderen met risico's moeten leren omgaan. De balans tussen beschermen en vrijlaten verschuift met het ouder worden van kinderen dan ook steeds meer naar vrijlaten. Uiteraard gebeurt dit altijd in overleg met én na schriftelijke toestemming van ouder(s) / verzorger(s).

2.4. Visie ouderparticipatie

Ouderparticipatie en ouderbetrokkenheid zijn belangrijk voor Kinderopvang De Teddybeer. Het belangrijkste doel hiervan is inhoud geven aan educatief en pedagogisch partnerschap. Hieronder verstaan we een wederzijdse betrokkenheid van ouder(s) / vervanger(s) en medewerkers van Kinderopvang De Teddybeer, om zo ideale omstandigheden te creëren voor leren thuis en in de kinderopvang. We proberen deze band zo hecht mogelijk te maken door regelmatige contactmomenten en het betrekken van ouder(s) / vervanger(s) bij activiteiten. De samenwerking met ouder(s) / vervanger(s) helpt ons de taken op het gebied van opvoeding en verzorging zo goed mogelijk uit te voeren. Tevens proberen wij met 'vaste gezichten' te zorgen voor meer stabiliteit en ruimte voor en overleg over (pedagogisch) maatwerk.

We vinden het belangrijk dat ouder(s) / vervanger(s) en medewerkers de tijd nemen voor de overdracht tijdens haal- en brengmomenten. We moedigen ouder(s) / vervanger(s) aan om zitting te nemen in de oudercommissie, om de belangen van alle ouder(s) / vervanger(s) van de kinderopvang te behartigen, de kwaliteit van de opvang te bevorderen en (on)gevraagd advies uit te brengen aan de directie.

Binnen de mogelijkheden van de wetgeving staan we open voor ideeën en wensen van ouder(s) / verzorger(s). Uitgangspunt is dat deze moeten bijdragen aan het welzijn van kinderen. Tenslotte staan kinderen bij ons centraal!

3. Pedagogisch beleid

Minimaal een keer per jaar evalueren wij het pedagogisch beleidsplan met betrokkenen⁴. Aan de hand van de evaluatie wordt het plan bijgesteld of opnieuw vastgesteld voor de duur van een jaar. Bij Kinderopvang De Teddybeer werken we hiervoor volgens de kwaliteitscirkel van Deming.

3.1. Plan, do, check, act

Binnen Kinderopvang De Teddybeer werken we volgens de kwaliteitscirkel van Deming. Doel hierbij is het planmatig en cyclisch verbeteren van processen, door continu de resultaten te evalueren aan de hand van de gestelde doelen (NJI, 2016).

De kwaliteitscirkel van Deming onderscheidt vier niveaus:

- ✓ PLAN: we kijken naar de huidige werkzaamheden en we ontwerpen een plan voor de verbetering van deze werkzaamheden. In deze fase stellen wij onze verbetering doelstellingen vast.
- ✓ DO: wij voeren de geplande verbeteringen uit.
- ✓ CHECK: wij meten het resultaat van de verbeteringen en toetsen deze aan de vastgestelde normen.
- ✓ ACT: wij stellen onze plannen en / of doelen bij aan de hand van de gevonden resultaten.

3.1.2. Nieuwe werknemers

Nieuwe medewerkers zijn verplicht voor ze van start gaan het pedagogisch beleidsplan te kennen, zodat zij weten wat er van hen verwacht wordt.

3.2. Interactievaardigheden

Onze pedagogisch medewerkers hebben veel interactie met kinderen. De leeftijden van kinderen op de BSO lopen erg uiteen. Omdat interactie met een vierjarige heel anders verloopt dan interactie met een twaalfjarige, is het voor pedagogisch medewerkers belangrijk om over goede interactievaardigheden te beschikken. Zo kunnen zij zich aanpassen aan de verschillende leeftijden van kinderen.

Pedagogisch medewerkers hebben niet alleen zelf interacties. Ze beïnvloeden ook de interacties tussen de kinderen onderling. Ook hier spelen de verschillen in leeftijd een grote rol. We gaan uit van zes interactievaardigheden. Hieronder lichten we deze toe (FCB, 2016):

1. Sensitieve responsiviteit:

- ✓ Ieder kind heeft andere kinderen en volwassenen nodig om zich prettig te kunnen voelen. Een kind wat zich prettig voelt kan zich ontwikkelen. Kinderen hebben behoefte aan aandacht, warmte en emotionele steun. Ieder kind laat dit op een eigen manier blijken. Pedagogisch medewerkers moeten daarom gevoelig (sensitief) zijn voor de signalen die kinderen afgeven. Dit kan door goed te kijken naar kinderen en te begrijpen wat kinderen bedoelen.
- ✓ Door in te spelen en te reageren (responsief) op de signalen van kinderen kunnen pedagogisch medewerkers laten zijn betrokken te zien bij wat kinderen voelen, doen en meemaken.
- ✓ Door zich sensitief responsief op te stellen kunnen pedagogisch medewerkers kinderen ondersteuning bieden en tegemoetkomen aan hun behoefte. Dit hoeft niet altijd te betekenen dat kinderen krijgen wat ze willen. We kunnen ook niet aan alle wensen tegemoetkomen maar wel laten merken dat we bepaalde gevoelens opvangen. Bijvoorbeeld bij een ruzie tussen twee kinderen kun je laten merken dat je geen partij kiest waarbij je kinderen wel helpt om hun gevoelens naar elkaar te uiten en tot een oplossing te komen.

⁴ Met betrokkenen bedoelen wij de oudercommissie (OC), pedagogisch medewerkers, beleidsmedewerker en het managementteam (MT).

Sensitief responsief gedrag is: het opmerken van signalen welke kinderen afgeven, proberen te begrijpen wat kinderen hiermee bedoelen en daar op een warme en ondersteunende manier mee omgaan. Dit alles afgestemd op het kind en de situatie.

2. Respect voor autonomie:

- ✓ Kinderen ontdekken de wereld om zich heen en hun eigen mogelijkheden in die wereld door actief bezig te zijn. Hoe ouder kinderen worden, hoe meer ze zelf kunnen en willen doen. Wij geven kinderen daarom ook de mogelijkheden en de ruimte in deze ontdekkingstocht.
- ✓ Wij proberen ieder kind de kans te geven om nieuwe 'dingen' uit te proberen en zelf oplossingen te bedenken voor problemen waar ze tegenaan lopen. Wanneer dit lukt zijn kinderen trots op zichzelf. Wanneer dit niet lukt bieden wij ze hierin ondersteuning. Kinderen die het lukt om zelf oplossingen te bedenken zijn trots op zichzelf en zullen zo gemotiveerd raken om de volgende keer weer iets nieuws uit te proberen, hetgeen naadloos aansluit op onze missie (zie hoofdstuk 1.2.).

Respect voor autonomie is: kinderen de ruimte geven om zoveel mogelijk zelf te doen en zelf te ontdekken, de inbreng van kinderen positief waarderen, met kinderen praten en kinderen voorbereiden op wat er komen gaat.

3. Structureren en grenzen stellen:

- ✓ Door kinderen structuur te bieden geven wij ze houvast. Dit vergroot hun gevoel van veiligheid en zekerheid. Kinderen die zich vrij en zeker voelen zijn vrij om op onderzoek uit te gaan en hun ervaringen te verbreden. Hierdoor worden ze in staat gesteld om nieuwe dingen te leren.
- ✓ Structuur en ordening worden aangebracht door een vast dagritme (zie hoofdstuk 3.7.), maar ook door vaste plekken voor verschillende activiteiten, vaste plaatsen voor materialen en een duidelijke opbouw in activiteiten.
- ✓ Doordat pedagogisch medewerkers voorspelbaar reageren (consequent zijn) dragen ze bij aan een duidelijke structuur en ordening. Kinderen weten zo waar ze aan toe zijn én wat wel en niet mogelijk is. Ook het opstellen van regels (zie hoofdstuk 4.1.) zorgt voor duidelijkheid en structuur.

✓ Structureren en grenzen stellen is: de omgeving van kinderen overzichtelijk en voorspelbaar maken. Dit houdt ook in dat pedagogisch medewerkers zelf voorspelbaar (consequent) zijn in hun gedrag, kinderen duidelijk maken wat ze van hun verwachten en ervoor zorgen dat kinderen zich aan de gestelde regels houden.

4. Praten en uitleggen:

- ✓ Niet alleen praten met kinderen, maar hierbij ook rekening houden met taal- en begripsniveau van kinderen vinden wij erg belangrijk! Ieder kind ontwikkelt zich in een eigen tempo en kinderen tussen vier en twaalf jaar verschillen enorm in hun ontwikkeling. We proberen daarom taalgebruik zo veel mogelijk af te stemmen op de mogelijkheden van kinderen. Dit zowel qua vorm als qua inhoud. Ook passen we ons eigen tempo aan op dat van kinderen. Door rustig en duidelijk te praten kunnen kinderen het makkelijker volgen⁵.
- ✓ Het is ons doel om niet alleen tegen kinderen, maar vooral ook met kinderen te praten. Door te praten met kinderen en uitleg te geven bevorderen we naast de taalontwikkeling ook de cognitieve en sociale ontwikkeling.

⁵ Kinderopvang De Teddybeer biedt op haar BSO-locaties geen meertalige buitenschoolse opvang

- ✓ Praten en uitleggen is: informatie en uitleg geven, aansluitend bij de situatie, interesse en het ontwikkelingsniveau van kinderen en met kinderen praten in plaats van tegen kinderen praten. Ook kinderen de ruimte geven om zelf een inbreng te hebben in gesprekken en de inbreng van kinderen in gesprekken serieus nemen en daar op een passende wijze op reageren.

5. Ontwikkelingsstimulering:

- ✓ Wij zien ontwikkelingsstimulering als de 'extra's' die pedagogisch medewerkers aanbieden om de ontwikkeling van kinderen te stimuleren. Om dit te kunnen doen volgen we kinderen in hun ontwikkeling en sluiten we aan bij de behoeften en interesses van kinderen.
- ✓ Ontwikkelingsstimulering vindt plaats door het wekken van interesses van kinderen voor nieuwe activiteiten of materialen en door met kinderen te praten over interessante onderwerpen of problemen.
- ✓ We helpen kinderen ook in hun ontwikkeling door ze te wijzen op nieuwe mogelijkheden binnen bestaande activiteiten of materiaal.

Door bovenstaande punten krijgen kinderen de gelegenheid om hun kennis en vaardigheden uit te breiden. Pedagogisch medewerkers kunnen hierbij fungeren als rolmodel doordat ze eerst zelf de activiteiten uitvoeren of het materiaal gebruiken of met kinderen mee spelen.

Hierbij kunnen pedagogisch medewerkers alleen de randvoorwaarden creëren door kinderen een suggestie te doen voor een activiteit of ze te wijzen op (gebruik van) materiaal. Door de activiteit te doen of het materiaal te gebruiken doen kinderen vervolgens kennis of nieuwe vaardigheden op. Hierbij is het van belang dat pedagogisch medewerkers oog houden voor het eigen ontwikkelingstempo van kinderen.

Ontwikkelingsstimulering is: nieuwe activiteiten en materialen aanbieden die aansluiten bij de behoeften en interesses van kinderen en kinderen wijzen op nieuwe mogelijkheden van activiteiten en materialen waarbij we oog houden voor het ontwikkelingstempo van individuele kinderen.

6. Begeleiden van interacties tussen kinderen:

- ✓ Wij vinden het voor de ontwikkeling van kinderen van cruciaal belang dat ze veel in aanraking komen met leeftijdsgenootjes. Zo kunnen ze oefenen om met elkaar om te gaan, samen te spelen, voor zichzelf op te komen of aardig voor een ander te zijn.
- ✓ Door kinderen in groepen op te vangen creëren wij ideale omstandigheden om bovenstaande vaardigheden te oefenen. Kinderen doen hierbij zowel positieve als negatieve ervaringen op. Van beide leren ze veel.
- ✓ Pedagogisch medewerkers hebben door hun manier van ondersteuning en begeleiding veel invloed op de manier waarop interacties tussen kinderen verlopen. Wij vinden het daarom belangrijk dat pedagogisch medewerkers niet alleen zelf positieve interacties met kinderen aangaan, maar ook positieve interacties tussen kinderen bevorderen.
- ✓ Wanneer kinderen negatieve interacties met elkaar hebben proberen wij altijd de situatie en de gevoelens van de betrokken kinderen te benoemen. Dit maakt dat kinderen zich gezien voelen.

Begeleiden van interacties tussen kinderen: schept mogelijkheden voor interacties tussen kinderen, merkt positieve interacties tussen kinderen op en belooft deze en leert kinderen op een positieve manier met elkaar omgaan.

3.3. Veiligheid

Het bieden van fysieke en emotionele veiligheid is het eerste pedagogische basisdoel van Riksen-Walraven (2000). Alléén in een veilige basis kunnen kinderen zich ontspannen en zichzelf zijn.

Volgens Riksen-Walraven (2000) is het bieden van veiligheid niet alleen van primair belang omdat het bijdraagt aan het welbevinden van kinderen. Ook kan een onveilig klimaat het realiseren van de andere pedagogische doelstellingen in de weg staan.

Veiligheid is een containerbegrip. Wij splitsen het in dit pedagogisch beleidsplan dan ook uit in fysieke, algemene en sociaal-emotionele veiligheid. Dit omdat kinderen zich beschermd moeten voelen tegen gevaren waarmee ze zelf nog niet altijd kunnen omgaan.

Met het oog op fysieke verantwoordelijkheid zien onze pedagogisch medewerkers er bijvoorbeeld op toe dat kinderen geen ongelukken krijgen onderweg van school naar de BSO, tijdens het buiten spelen, bij de activiteiten op de BSO en bij het eten en drinken (zie ook beleidsplan veiligheid en gezondheid).

Om de algemene veiligheid van kinderen te waarborgen staan onze vaste medewerkers, invalskrachten, vrijwilligers en stagiaires ingeschreven in het Personenregister Kinderopvang. Op die manier worden álle medewerkers in de kinderopvang continu gescreend op strafbare feiten die belemmerend zijn voor het werken met kinderen. Zo draagt het personenregister bij aan de veiligheid binnen de kinderopvang (zie Beleidsplan personenregister).

Alleen laatste jaars stagiaires mogen alleen op de groep staan (zie ook stagebeleid). Indien dit het geval is dan wordt er gehandeld conform de CAO kinderopvang. Stagiaires dienen dan tevens in het bezit te zijn van een invalcontract.

Preventie seksueel misbruik door voorleesboekje

Seksueel misbruik is een groeiend probleem in onze maatschappij. Het is daarom heel belangrijk om intimiteit en seksualiteit juist al op jonge leeftijd bespreekbaar te maken met kinderen. Fonds Slachtofferhulp heeft daarvoor speciaal voor kinderen tussen de 4 en 8 jaar het voorleesboekje 'Nee is oké' ontwikkeld. Vooral voor kinderen is de grens tussen wat wel en niet kan vaak dun en moeilijk te herkennen.

'Nee is oké' geeft kinderen op een luchtige manier een belangrijke boodschap mee. Aan de hand van een leuk verhaal met herkenbare situaties, laat het boek kinderen zien dat zij zelf de baas zijn over hun lijf: ze mogen 'nee' zeggen als ze iets niet willen of niet fijn vinden en moeten ook 'nee' accepteren van anderen. Tegelijkertijd geeft het kinderen mee dat het ook goed is om iemand in vertrouwen te nemen als er iets tegen hun zin in gebeurt.

Kinderopvang De Teddybeer leest op al haar BSO-basisgroepen minimaal 2 maal per jaar voor uit 'Nee is oké'. Wij doen dit in de maanden juni en december.

3.3.1. Sociaal-emotionele veiligheid

Minstens even zo belangrijk als de fysieke en algemene veiligheid is de sociaal-emotionele veiligheid. Wij geloven hierbij in een sfeer waarin alle kinderen zich, ongeacht hun achtergrond, thuis voelen in een klimaat van saamhorigheid. Ieder kind krijgt hierbij waardering en heeft het recht zichzelf te zijn.

Hierbij treden wij elkaar met openheid, respect en vertrouwen tegemoet. De communicatie tussen pedagogisch medewerkers en kinderen en kinderen onderling is

hiervoor van doorslaggevend belang! In deze communicatie is het opbouwen en onderhouden van contact met kinderen erg belangrijk. Kinderen moeten onze pedagogisch medewerkers leren kennen als volwassenen:

- ✓ die ze kunnen vertrouwen:
- ✓ die ze aandacht geven:
- ✓ die liefdevol en zorgzaam zijn en interesse in ze hebben.

Om bovenstaande te bewerkstelligen verwachten wij van al onze pedagogisch medewerkers een sensitief responsieve houding zoals in hoofdstuk 3.2. beschreven staat.

Omdat wij weten dat het opbouwen van een band niet van de ene op de andere dag gaat, en dit duurzaam moet gebeuren, proberen wij altijd te werken met een vast team van pedagogisch medewerkers. Wanneer het maximum aantal kinderen op een groep benaderd wordt, worden kinderen onderverdeeld in groepen met activiteiten (of vrij spel) waar zij op dat moment aan willen deelnemen (zie ook hoofdstuk 6).

Het onderverdelen van kinderen betekent echter niet dat er geen aandacht meer is voor de kinderen! Het gaat er om waar het accent gelegd wordt. In de praktijk zien we dit vaak terug in de pedagogisch medewerker / kind bezetting. Jonge kinderen zoeken over het algemeen wat meer de geborgenheid op. Oudere kinderen hebben wat meer behoefte aan eigenwaarde welke gerespecteerd dient te worden (zie hoofdstuk 3.3.).

Wij verwachten van onze pedagogisch medewerkers dat ze aansluiten in hun handelen bij de eigenheid en het ontwikkelingsniveau van kinderen. Het is hierbij belangrijk dat er sprake is van acceptatie. Hierbij zijn met name de interactievaardigheden 'praten en uitleggen' en 'ontwikkelingsstimulering' erg belangrijk (zie hoofdstuk 3.2).

Ook de voorspelbaarheid in de leefomgeving (zie hoofdstuk 3.3.) en een vertrouwde relatie met ouder(s) / verzorger(s) zijn belangrijke factoren met betrekking tot de sociaal-emotionele veiligheid van kinderen. Kinderen merken namelijk aan hun ouder(s) / verzorger(s) als ze vertrouwen hebben in de omgeving en de pedagogisch medewerkers en voelen zo al vrij snel dat ze in goede handen zijn (Schreuder et al., 2011).

Wanneer kinderen naar de BSO gaan geven ouder(s) / verzorger(s) een stuk van de opvoeding uit handen. Zij behouden hierbij natuurlijk wel de eindverantwoordelijkheid. Het is van belang dat ouder(s) / verzorger(s) goed geïnformeerd worden over de ontwikkeling en het welzijn van hun kind(eren). De emotionele veiligheid van kinderen wordt namelijk ondersteund door informatieoverdracht tussen ouder(s) / verzorger(s) en pedagogisch medewerkers⁶.

We vinden het belangrijk dat ouder(s) / verzorger(s) en medewerkers de tijd nemen voor de overdracht tijdens haal- en brengmomenten. We moedigen ouder(s) / vervanger(s) aan om zitting te nemen in de oudercommissie, om de belangen van alle ouder(s) / vervanger(s) van de kinderopvang te behartigen, de kwaliteit van de opvang te bevorderen en (on)gevraagd advies uit te brengen aan de directie (Kinderopvang De Teddybeer, 2015, pp. 6).

Binnen de mogelijkheden van de wetgeving staan we open voor ideeën en wensen van ouder(s) / verzorger(s). Uitgangspunt is dat deze moeten bijdragen aan het welzijn van kinderen. Tenslotte staan kinderen bij ons centraal!

3.3.2. Sociaal-emotionele veiligheid in verschillende leeftijden

Kinderopvang De Teddybeer biedt speciale aandacht voor de sociaal-emotionele veiligheid van kinderen in verschillende leeftijden. Dit omdat wij ons realiseren dat jonge

⁶ Omdat wij vaak met meerdere pedagogisch medewerkers met verschillende werktijden op de BSO werken hebben wij ook de informatieoverdracht tussen pedagogisch medewerkers onderling geborgd.

kinderen van bijvoorbeeld 4 jaar oud andere behoeften hebben dan oudere kinderen van 10 tot 13 jaar oud.

Wij merken dat jongere kinderen een grotere behoefte aan emotionele veiligheid bij pedagogisch medewerkers hebben. Wat oudere kinderen zoeken deze ook steeds meer bij leeftijdsgenoten. Bij jongere kinderen gaat het om meer persoonlijke begeleiding. Bij oudere kinderen gaat het meer om sturing en begeleiding van de emotionele veiligheid. Oudere kinderen die behoefte hebben aan geborgenheid kunnen deze vaak ook makkelijker zelf opzoeken bij een pedagogisch medewerker.

3.3.3. Bijten

Een kind wat bijt wordt gewezen op het gedrag. Hierbij proberen we duidelijk te maken dat het de ander pijn heeft gedaan. We proberen het kind te laten vertellen wat hem dwars zit en stimuleren het door erover te praten/ zich te uiten.

We leggen ook uit hoe het kind in het vervolg in die situatie of met die gevoelens kan omgaan. Als praten en of aanspreken niet helpt, wordt het kind even uit de situatie gehaald en apart gezet. We overleggen met de ouder(s)/verzorger(s) van het kind dat bijt. We vertellen ouder(s)/verzorger(s) van een kind wie gebeten is niet de naam van het kind dat bijt vanwege privacy van kind en ouder(s)/verzorger(s). Zie verder bijlage 2.

3.3.4. Driftbuien en jaloers-, bijt-, agressief-, verlegen-, teruggetrokken- of angstig gedrag

Hoe wij omgaan met driftbuien, jaloers-, agressief-, verlegen-, teruggetrokken- of angstig gedrag hebben wij in bijlage 2 beschreven.

3.4. Bevorderen van de persoonlijke competentie

Het bevorderen van de persoonlijke competentie van kinderen is het tweede pedagogische basisdoel van Riksen-Walraven (2000). Hierbij gaat het zowel om de talentontwikkeling als om de ontwikkeling van de persoonlijkheid van kinderen (Schreuder et al., 2011).

Hieronder staat beschreven wat talent- en persoonlijkheidsontwikkeling inhouden. De pedagogische middelen welke pedagogisch medewerkers inzetten om beide te stimuleren staan beschreven in hoofdstuk 3.2 (interactievaardigheden).

Persoonlijkheidsontwikkeling is bijvoorbeeld het steeds meer zelfstandig kunnen zijn van kinderen. Ook het ontwikkelen van meer zelfvertrouwen en 'tegen een stootje kunnen' horen hier bij. Het betekent ook een eigen identiteit ontwikkelen en steeds beter weten wat je wilt en wat je wel en niet goed kunt.

Talentontwikkeling vindt op allerlei gebieden plaats. Dit kan op intellectueel, motorisch en creatief terrein zijn (Schreuder et al., 2011). Onze pedagogisch medewerkers laten kinderen hierbij vrij om een heel eigen soort spel of creatie te maken. Ook mogen kinderen hier 'fouten' in maken. Ook proberen zij kinderen hierbij in eerste instantie hun eigen problemen / conflicten die daarbij ontstaan op te laten lossen.

Ook zijn onze pedagogisch medewerkers zich er van bewust dat de persoonlijke competentie van kinderen zich, op allerlei verschillende ontwikkelingsgebieden ontwikkelt, als ze aan nieuwe materialen technieken en ideeën worden blootgesteld. Dit alles op een uitdagende, creatieve maar vooral positieve manier.

Hierbij wordt er bewust aandacht besteed aan leermomenten welke zich zowel gepland als spontaan voordoen. Geplande leermomenten zijn bijvoorbeeld activiteiten zoals KidSafety, typcursus of huiswerkbegeleiding welke we aanbieden.

De spontane leermomenten kunnen zijn wanneer kinderen naar een pedagogisch medewerker toekomen met een probleem. Dit bijvoorbeeld wanneer kinderen groene

verf nodig hebben maar deze op is. Pedagogisch medewerkers kunnen hiervan gebruik maken om kleurmenging uit te leggen indien blauw en geel wel voorradig zijn.

3.4.1. Spelmateriaal, activiteiten aanbod en inrichting én de ontwikkeling van de persoonlijke competenties van kinderen stimuleren

De wijze waarop pedagogisch medewerkers omgaan met spelmateriaal, activiteiten aanbod en inrichting stimuleert de ontwikkeling van de persoonlijke competentie van kinderen. Een belangrijk aspect hiervan is het spelenderwijs ontdekken uit onze missie (zie paragraaf 1.2.). Dit omdat wij kinderen op een ontdekkende manier willen prikkelen in de ontwikkeling van hun persoonlijke competenties.

Spelenderwijs ontdekken hoeft niet 'moeilijk' te zijn. Dit kan bijvoorbeeld al doordat kinderen een Indonesische lekkernij klaarmaken met ingrediënten welke ze nog niet kennen.

Spel en ontdekken spelen een belangrijke rol bij het verwerken van emoties en bij de ontwikkeling van allerlei cognitieve, motorische en sociale vaardigheden. Hierbij is de inlevende pedagogisch medewerker van wezenlijk belang. Pedagogisch medewerkers luisteren hierbij goed naar kinderen en kijken waarmee zij zich bezighouden. Dit alles zonder het initiatief bij het kind weg te halen! Op deze wijze brengen de kinderen de pedagogisch medewerkers op ideeën over activiteiten die ze met de kinderen kunnen doen.

Wij bieden daarbij zelf ook een gevarieerd aanbod van activiteiten. Deze zijn gericht op de leeftijd en interesses van de kinderen. Onze ruimtes zijn specifiek ingericht op leeftijd. Dit zodat er aangesloten kan worden bij de ontwikkeling van de persoonlijke competentie van de kinderen.

Ook in deze paragraaf geldt dat de inzet van pedagogische middelen door de pedagogisch medewerkers essentieel zijn om spelenderwijs ontdekken te stimuleren. Hoe zij dit doen staat beschreven in hoofdstuk 3.2 (interactievaardigheden).

3.5. Bevorderen van de sociale competentie

Het bevorderen van de sociale competentie van kinderen is het derde pedagogische basisdoel van Riksen-Walraven (2000). Wij bieden hiervoor de gelegenheid in allerlei verschillende situaties. Kinderen worden hierbij gestimuleerd in de omgang met elkaar en hoe ze met elkaar kunnen communiceren.

Hierbij heeft het ene kind bijvoorbeeld wat meer stimulans nodig om voor zichzelf op te komen en een ander kind moet juist leren om te delen. Onze pedagogisch medewerkers helpen kinderen hierbij door kinderen zoveel mogelijk hun eigen conflicten op te laten lossen maar ook door ondersteuning te bieden als dit voor kinderen meerwaarde heeft.

Tevens verwachten wij dat onze pedagogisch medewerkers aandacht hebben voor de banden die kinderen onderling aangaan en de interacties tussen kinderen begeleiden (zie hoofdstuk 3.2.). Dit schept mogelijkheden voor interacties tussen kinderen, merkt positieve interacties tussen kinderen op en leert kinderen op een positieve manier met elkaar omgaan. Om dit te bewerkstelligen is het belangrijk dat kinderen in contact staan met leeftijdsgenoten zodat ze ook de mogelijkheid hebben om deze banden op te bouwen en te onderhouden.

Doordat wij groepsactiviteiten aanbieden ondersteunen wij kinderen in het vinden van hun 'plek' in de groep. Gezamenlijke activiteiten en rituelen zijn namelijk verbindend voor een groep.

3.6. Socialisatie door overdracht van waarden en normen

Socialisatie door overdracht van waarden en normen is het vierde pedagogische basisdoel van Riksen-Walraven (2000). Kinderopvang de Teddybeer biedt op haar BSO een breder samenlevingsverband dan het gezin. Zeker ook doordat kinderen van verschillende scholen samenkomen. Op deze manier krijgen kinderen bij ons de kans om de waarden en normen te leren kennen van een afspiegeling van de samenleving waarvan zij deel uitmaken.

Dit omdat kinderen bij ons in aanraking komen met andere gewoontes, gebruiken en culturen. Wij bieden hierdoor mogelijkheden voor leren door kinderen van én met elkaar.

De belangrijkste waarde die wij hierbij hanteren is het respectvol omgaan met elkaar. Respect hebben betekent bij ons elkaar in je waarde laten. Kinderen mogen hierbij nooit afgekeurd worden! Gedrag wel.

Verschillen tussen kinderen door gewoontes en afkomst worden hierbij altijd geaccepteerd. Pedagogisch medewerkers proberen zich hierbij zoveel mogelijk te verplaatsen in de belevingswereld van kinderen. In de overdracht van waarden en normen hebben onze pedagogisch medewerkers een belangrijke voorbeeldfunctie en invloed op de ontwikkeling van positief, sociaal en cultureel gedrag. In paragraaf 4.1. laten wij zien hoe wij kinderen de waarden, normen en regels leren te hanteren.

3.7. Dagritme

Ritme en regelmaat zijn erg belangrijk voor kinderen. Wij proberen dit dan ook zo veel mogelijk te bieden. Dit door bijvoorbeeld op vaste tijdstippen eet- en drinkmomenten te plannen. Dit geeft kinderen houvast en herkenning en daarmee ook een gevoel van veiligheid.

Iedere BSO-locatie stemt zijn openingstijden af op die van de omringende basisscholen. De opvang vindt in verschillende situaties plaats⁷:

- ✓ de korte middagen: vanaf 14:00 uur
- ✓ de lange middagen: vanaf 12:00 uur
- ✓ de schoolvakanties en studiedagen: vanaf 07:00 uur
- ✓ de tijd voordat de school start: vanaf 07:00 uur

Omdat er op al onze BSO-locaties kinderen van verschillende basisscholen komen vinden de meeste groepsactiviteiten pas plaats op het moment dat alle kinderen binnen zijn. De lengte van de opvangtijd is bepalend voor het soort activiteiten wat geboden wordt. Hoe meer tijd er beschikbaar is, hoe ruimer de mogelijkheden voor georganiseerde activiteiten en uitstapjes.

Als we met meer dan 22 kinderen op uitstapje gaan worden de kinderen onderverdeeld in subgroepen, van maximaal 22 kinderen, met bij voorkeur de eigen mentoren.

3.7.1. Basisgroepen⁸

Een BSO-locatie kan uit meerdere groepsruimtes bestaan. In al deze ruimtes worden kinderen van 4 jaar t/m 13 jaar opgevangen. Om een vertrouwde en veilige basis te waarborgen, werken wij in basisgroepen⁹. In De Wet Kinderopvang (2012) staat beschreven dat een kind in een vaste groep kinderen geplaatst wordt. Voor de BSO wordt deze groep een 'basisgroep'¹⁰ genoemd. Op BSO-locaties waar meer dan 22 kinderen

⁷ Aangegeven tijden zijn gemiddelden. Ze kunnen per basisschool verschillend zijn.

⁸ Basisgroepen bestaan uit maximaal 22 kinderen. Indien 22 kinderen in één basisgroep zitten zijn er minimaal 4 kinderen van 7 jaar of ouder in de basisgroep of 20 kinderen jonger dan 7 jaar.

⁹ Het aantal basisgroepen per BSO-locatie en het maximaal aantal kinderen per BSO-locatie hebben wij in bijlage 1 weergegeven.

¹⁰ Basisgroepen op een BSO zijn niet gekoppeld aan een eigen groepsruimte. Kinderen maken gebruik van verschillende ruimtes.

opvangen worden kan het voorkomen dat kinderen (tijdelijk) in twee basisgroepen geplaatst worden. Hoe wij dit vormgeven staat, indien van toepassing, beschreven in de aanvulling op het pedagogisch beleidsplan van betreffende BSO-locatie.

Als kinderen instromen in een (nieuwe) basisgroep is er uiteraard de mogelijkheid om te wennen aan een nieuwe basisgroep. Hoe wij dit vormgeven staat beschreven in hoofdstuk 6.6.

Bij Kinderopvang De Teddybeer bestaat één basisgroep uit maximaal 22 kinderen¹¹ en 2 pedagogisch medewerkers. Op BSO-locaties waar meer dan 22 kinderen worden opgevangen, zijn de kinderen verdeeld over meerdere basisgroepen. Op iedere BSO-locatie is een werkwijze, welke ervoor zorgt dat kinderen en pedagogisch medewerkers weten en ervaren bij welke basisgroep zij horen (zie hoofdstuk 6.4.).

Uiteraard krijgen alle kinderen de vrijheid om zelf keuzes te maken in het doen van activiteiten en het opzoeken van kinderen in andere basisgroepen. In situaties waarin er minder kinderen op de BSO aanwezig zijn kan er voor gekozen worden om basisgroepen samen te voegen. Dit omdat er in deze samengevoegde groep meer keuze is voor kinderen om samen te spelen. Ook ontstaat er meer gelegenheid om specifieke activiteiten aan te bieden. De activiteiten die wij aanbieden zijn leeftijdsgericht. Één van dagelijkse activiteiten is ook altijd gericht op sport, spel of bewegen.

Het samenvoegen van basisgroepen gebeurt indien mogelijk altijd in aanwezigheid van de vaste pedagogisch medewerkers (m.u.v. vakantie of ziekte)¹². Op deze manier blijft de structuur van de dag gelijk en is deze dus herkenbaar voor kinderen. Als wij gebruik maken van de drie-uurs regeling (zie verder hoofdstuk 6.5.) kan het zijn dat er tijdelijk meerdere basisgroepen samengevoegd worden.

Het inzetten van de drie-uurs regeling valt altijd samen met de momenten op de dag waarbij wij gebruik maken van het opendeuren beleid. Dit dus nooit tijdens bijvoorbeeld de tafelmomenten.

3.7.2. Elementen van het dagritme

Globaal gezien bestaat het dagelijks ritme uit twaalf vaste elementen (Schreuder et al. 2011):

- ✓ halen uit school
- ✓ binnenkomst
- ✓ drinken en eten
- ✓ vrij spelen en (buiten) spelen
- ✓ individuele aandacht door vaste mentor
- ✓ persoonlijke verzorging
- ✓ georganiseerde activiteit(en)
- ✓ groepsmomenten
- ✓ rustige momenten
- ✓ opruimen
- ✓ contactmomenten: tussen ouder(s) / verzorger(s) en vaste mentor
- ✓ afscheid

Buiten bovenstaande vaste elementen bieden wij op KC Tuindorp ook variabele elementen aan zoals: huiswerkbegeleiding, typcursus, sporttoernooien of KidSafety.

¹¹ Uiteraard overschrijd dit aantal nooit het maximum aan kindplaatsen zoals aangegeven in het LRKP

¹² Het aantal samen te voegen basisgroepen wordt bepaald door het aantal aanwezige kinderen per basisgroep. Dit kunnen twee of meer basisgroepen zijn. Één basisgroep uit maximaal 22 kinderen¹² en 2 pedagogisch medewerkers (zie hoofdstuk 3.7.1.).

Indien een BSO-locatie meer dan één basisgroep VSO of NSO heeft wordt de berekening van de BKR afgestemd op het aantal aanwezige kinderen in de basisgroep (wij rekenen nooit op kindcentrum niveau!).

Dit houdt in dat wij de BKR per basisgroep regelen. Indien kinderen bij een activiteit de basisgroep verlaten leidt dit niet tot een verlaging van het totaal aantal minimaal in te zetten pedagogisch medewerkers. We gaan hierbij uit van de situatie voorafgaand aan de activiteit. Het zelfde geldt als wij op een uitstapje buiten de locatie gaan (art 1.49 lid 1 en 1.50 lid 1 en 2 Wet kinderopvang; art 16 lid 1, 2 en 3 Besluit kwaliteit kinderopvang).

Halen uit school:

- ✓ De overgang van school naar de BSO wordt gemarkeerd door het halen uit school of het brengen naar school (VSO). Wij realiseren ons dat dit een belangrijk moment is voor zowel de kinderen als hun ouder(s) / verzorger(s). Het goede verloop hiervan bepaalt de mate waarin kinderen zich prettig voelen.

Binnenkomst, drinken en eten:

Binnenkomst zoals hieronder beschreven wijkt in het geval waarbij een BSO-locatie meer dan één basisgroep VSO of NSO heeft af en is dan terug te lezen in de aanvulling op het pedagogisch beleidsplan van betreffende BSO-locatie.

- ✓ De kinderen gaan eerst (vrij) spelen. Dit totdat alle kinderen binnen zijn.
- ✓ Omstreeks 15.00 uur gaan alle kinderen hun handen wassen. Daarna gaan ze aan tafel zitten. Dit samen met hun basisgroep¹³. Basisgroepen bestaan uit 10 tot 22 kinderen.
- ✓ In hun basisgroep bespreken ze met elkaar en met de pedagogisch medewerkers even hun dag na. Hierbij zorgen de pedagogisch medewerkers ervoor dat alle kinderen aandacht krijgen en zich gezien voelen (zie punt 6 interactievaardigheden hoofdstuk 3.2.). Hierna gaan ze iets drinken en eten ze een stuk fruit (zie ook voedingsbeleid Kinderopvang De Teddybeer).

Als pedagogisch medewerkers met de kinderen pedagogisch mee eten¹⁴ gebruiken ze uitsluitend dezelfde producten als de kinderen. Zij bieden hierin een voorbeeldfunctie en geven dus ook het voorbeeld in het nuttigen van gezonde producten conform ons voedingsbeleid. Pedagogisch medewerkers eten buiten de vaste eetmomenten van de kinderen niet op de groep.

Vrij spel en (buiten) spelen:

- ✓ Wij zorgen ervoor dat er iedere dag voldoende tijd gemaakt wordt in het programma voor vrij spel.

Binnen spelen:

- ✓ We vinden het belangrijk dat kinderen zelf kiezen waar, hoe en met wie ze willen spelen. Ze dienen wel tegen de pedagogisch medewerkers te zeggen waar en waarmee ze gaan spelen.

Buitenspelen:

- ✓ Buiten spelen vinden wij erg belangrijk. Onze pedagogisch medewerkers proberen dit dagelijks te stimuleren.

¹⁴ Met pedagogisch mee eten bedoelen wij de voorbeeldfunctie welke pedagogisch medewerkers hebben op de groep. Dit in overeenstemming met ons voedingsbeleid. We eten bijvoorbeeld een appel of een boterham van de producten welke door onszelf besteld zijn. Wij nuttigen geen volledige maaltijd op de momenten waarop de kinderen ook eten. Daar is de pauze voor. In pauzetijd mogen pedagogisch medewerkers uiteraard van hun eigen producten eten wat ze willen. De echte pauze hebben pedagogisch medewerkers ook niet op de groep. In uitzonderlijke gevallen (bijvoorbeeld van medische aard) kan in overleg met leidinggevende worden afgeweken. Medewerkers welke na 19.00 uur nog scholingsverplichtingen of een vergadering hebben kunnen, net zoals dit voor de kinderen geldt, iets opwarmen in de magnetron of een salade eten.

- ✓ Kinderen gaan in overleg met pedagogisch medewerkers buiten spelen. Er gaat minimaal een pedagogisch medewerker mee naar buiten.
- ✓ Sommige oudere kinderen mogen, na schriftelijke toestemming van ouder(s) / vervanger(s), zelfstandig buiten spelen.
- ✓ Doordat alle pedagogisch medewerkers de BSO-kinderen kennen weten wij altijd het overzicht te behouden tussen BSO-kinderen en niet BSO-kinderen.

Individuele aandacht:

- ✓ De mogelijkheden om met kinderen individueel contact te hebben worden zo goed mogelijk verdeeld. Pedagogisch medewerkers observeren alle kinderen en mentoren (zie hoofdstuk 4.2.) hebben hierbij specifieke aandacht voor hun 'eigen' kinderen. Zo zien ze welke kinderen speciale aandacht nodig hebben die dag en spelen hier op in.

Persoonlijke verzorging:

- ✓ Deze momenten doen zich gedurende de hele middag voor. Het kan zijn dat jonge kinderen bijvoorbeeld een keer in hun broek plassen of dat we ze helpen hun schoenveters te strikken.
- ✓ Ook zijn er kinderen die medicijnen gebruiken. Hiervoor ondertekenen ouder(s) / verzorger(s) t.a.t. een verklaring medicijngebruik.
- ✓ Bij zonnig weer worden kinderen ook ingesmeerd.

Groepsactiviteit:

Groepsactiviteiten zoals hieronder beschreven wijken in het geval waarbij een BSO-locatie meer dan één basisgroep VSO of NSO heeft af en is dan terug te lezen in de aanvulling op het pedagogisch beleidsplan van betreffende BSO-locatie.

- ✓ Afhankelijk van de situatie worden er dagelijks activiteiten aangeboden. Dit kan zijn op het gebied van knutselen, bakken en koken, sport en spel, buiten spelen etc. De kinderen mogen zelf kiezen of ze aan deze activiteit willen deelnemen.
- ✓ Pedagogisch medewerkers maken samen met kinderen een maandplanning voor de activiteiten. Deze planning wordt gekoppeld aan bepaalde thema's. Kinderen kunnen zich hiervoor inschrijven. Op BSO KC Tuindorp wordt twee maal per week KidSafety aangeboden.

Groepsmomenten:

Groepsmomenten zoals hieronder beschreven wijken in het geval waarbij een BSO-locatie meer dan één basisgroep VSO of NSO heeft af en zijn dan terug te lezen in de aanvulling op het pedagogisch beleidsplan van betreffende BSO-locatie.

- ✓ Pedagogisch medewerkers bouwen bewust momenten in waarop de basisgroep samen is. Hoe ze dat doen is vaak afhankelijk van de leeftijd van de kinderen (zie hoofdstuk 6.4.). Deze groepsmomenten proberen wij altijd te koppelen aan het eten en drinkmoment (zie binnenkomt). Door dit te doen blijft er meer tijd over voor andere activiteiten (efficiënter).

Rustige momenten:

- ✓ Vooral aan het einde van de middag merken wij dat kinderen toe zijn aan een rustig moment met de pedagogisch medewerkers. We doen dan bijvoorbeeld samen met de kinderen een spelletje of kijken naar een film.
- ✓ Omdat we ons realiseren dat deze rustige momenten kunnen zorgen voor een vertekent beeld tijdens het ophalen door ouder(s) / verzorger(s) zorgen we t.a.t. voor een overdracht waarin het dagprogramma besproken wordt.

Opruimen:

- ✓ Als er tussendoor opgeruimd moet worden doen de kinderen dit samen met de pedagogisch medewerkers.

Afscheid nemen:

- ✓ Tussen 16.30 en 19.00 uur gaan de kinderen weer naar huis. Enkele kinderen gaan zelfstandig naar huis. Zij worden uitgezwaaid. De meeste kinderen worden opgehaald door hun ouder(s) / verzorger(s).
- ✓ We vinden het belangrijk dat ouder(s) / verzorger(s) en pedagogisch medewerkers tijdens het haalmoment informatie uitwisselen over het kind. Dit omdat we veel waarde hechten aan educatief en pedagogisch partnerschap. Hieronder verstaan we een wederzijdse betrokkenheid van ouder(s) / verzorger(s) en medewerkers van Kinderopvang De Teddybeer (zie informatieboekje Kinderopvang De Teddybeer hoofdstuk 1). Tevens zorgt dit voor meer stabiliteit en ruimte voor en overleg over (pedagogisch) maatwerk.
- ✓ Tijdens het ophalen is er tijd om te vertellen en te vragen hoe de dag is geweest (overdracht). Als er aanleiding is om wat uitgebreider te praten, of als het niet wenselijk is dat kinderen hierbij aanwezig zijn, maken we hiervoor een afspraak.

3.8. Observeren en signaleren in combinatie met afwijkend gedrag

Op de BSO volgen wij het welbevinden van kinderen door naar ze te kijken. Het volgen van de ontwikkeling zien we als verantwoordelijkheid van de basisschool.

Bij plotselinge gedragsverandering wordt er altijd eerst naar een oorzaak gezocht (bijvoorbeeld verandering in slaap- of eetgewoontes of de komst van een broertje of zusje). De mentor vraagt hier tijdens bijvoorbeeld het tafelmoment naar. Ook een goed contact tussen mentor en ouder(s) / verzorger(s) is hierbij essentieel!

Pedagogisch medewerkers hebben de competenties ontwikkeld om signalen in combinatie met afwijkend gedrag te kunnen signaleren en erkennen. Aanvullend hierop biedt Kinderopvang de Teddybeer trainingen / scholingen (vraaggestuurd). Zo hebben al onze pedagogisch medewerkers bijvoorbeeld een training vanuit de meldcode gevolgd. Voor verder informatie omtrent de meldcode verwijzen wij naar onze 'handleiding meldcode'.

Als een pedagogisch medewerker merkt dat een kind opvallend gedrag vertoont, bijzonderheden in de ontwikkeling laat zien en/of specifieke zorg nodig heeft wordt dit besproken met de aandachtsfunctionaris.

Na overleg met ouder(s) / verzorger(s) gaan we gericht observeren. De aandachtsfunctionaris bepaalt hierbij of ze dit zelf gaat doen, of dat ze dit de mentor laat doen. Observeren vindt altijd plaats onder regie van de aandachtsfunctionaris. De locatiemanager is hier altijd van op de hoogte. Observaties worden opgeslagen in het kinddossier.

Uitkomsten van observaties worden als vanzelfsprekend besproken met ouder(s) / verzorger(s). Doel hierbij is altijd afspraken maken over hoe we het kind kunnen opvangen op de BSO en hoe we ouder(s) / verzorger(s) kunnen ondersteunen in het zoeken naar gespecialiseerde hulp als dit nodig is.

Als de zorgen blijven en de gekozen oplossingen en afspraken niet voldoende effectief blijken dan zoekt de aandachtsfunctionaris, na toestemming van ouder(s) / verzorger(s), contact met de jeugdverpleegkundige. Ook kunnen we ondersteuning bieden bij eventuele doorverwijzing naar bijvoorbeeld Loket Vroeghulp, de GGD of maatschappelijk werk en hebben we goede contacten met alle basisscholen waarvan wij kinderen opvangen en sluiten we aan bij De Toegang (de zorgstructuur in Tilburg). De GGD en IMW zijn partner van De Toegang en vormen de aansluiting naar de gemeentelijke zorgstructuur. Dit alles draagt bij aan een goede / effectieve doorverwijzing naar passende instanties voor verder ondersteuning indien noodzakelijk!

3.9. Kinderparticipatie

Zoals in hoofdstuk 2.3. beschreven wordt is kinderparticipatie voor ons het serieus nemen van kinderen, van hun gevoelens en mening. De kinderen de gelegenheid geven om hun gevoelens of mening te laten horen en hiermee iets doen. Kortom: kinderen invloed geven! De participatieladder van Hart uit (zie hoofdstuk 2.3.) gebruiken wij hiervoor als middel. Een eigen kinderraad op iedere BSO-locatie staat bij ons hoog in het vaandel!

Naast de participatieladder van Hart wordt K!ndt aangeboden op individueel niveau. K!ndt gaat uit van gelijkwaardigheid, vertrouwen, liefde voor het kind, en één gemeenschappelijke taal. Hierbij staat het kind centraal en wordt gekeken naar de gehele ontwikkeling van een kind. K!ndt omvat een K!ndt cirkel en kansencirkel voor kinderen, ouders en professionals om in gesprek te gaan met elkaar. De kansencirkel bestaat uit 8 gebieden die de gehele ontwikkeling van een kind samenvatten. Allen gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek. De kansencirkel is zonder oordeel waarbij de focus ligt op het kind en hoe volwassen hierin kunnen ondersteunen.

3.10. Computers, mobiele telefoons en elektronische devices en watches

We hebben gekozen om voor kinderen op de BSO zowel computers als spelcomputers in huis te hebben. Deze zijn echter niet continu door kinderen te gebruiken. Wij maken samen met de kinderen afspraken over gebruikstijden. Ook zorgen wij voor een bewust en verantwoord aanbod van spelletjes welke aansluit bij de leeftijd van kinderen.

Kinderen mogen na 16.30 uur maximaal 15 minuten gebruik maken van een computer. Dit staat los van het activiteitsaanbod wat wij organiseren (zoals bijvoorbeeld een typcursus). Tijdens studie- of vakantiedagen kan het zijn dat kinderen ook in de ochtend gebruik maken van een computer.

Het is voor kinderen **niet** toegestaan om eigen mobiele telefoons, smartwatches en andere elektronische devices te gebruiken. Indien deze toch vanuit huis worden meegenomen gaan deze in de eigen rugzak van het kind. Schade en/ of diefstal zijn voor eigen risico van ouder(s)/verzorger(s) en kind.

3.11. Actualiteit pedagogisch beleidsplan

Een pedagogisch beleidsplan moet altijd actueel zijn. Mochten de omstandigheden bij Kinderopvang De Teddybeer veranderen of veranderen de wettelijke of wetenschappelijke kaders en inzichten m.b.t. bepaalde onderwerpen uit dit pedagogisch beleidsplan dan passen wij het plan aan.

Zoals in hoofdstuk 3.1. beschreven staat wordt dit beleidsplan dan ook met regelmaat opnieuw besproken en waar nodig bijgesteld.

4. Maatschappelijke bewustwording

4.1 Waarden en normen

Op onze BSO-locaties bieden wij een breder samenlevingsverband dan het gezin (zie hoofdstuk 3.6). De belangrijkste 'waarde' die wij hierbij hanteren is het respectvol omgaan met elkaar. Respect hebben betekent voor ons elkaar in je waarde laten! Kinderen keuren wij hierbij nooit af, gedrag wel!

Verschillen door gewoontes, geloof of afkomst worden altijd gerespecteerd. Pedagogisch medewerkers proberen zich hierbij zoveel mogelijk te verplaatsen in de belevingswereld van kinderen. Hierbij zijn we ons ervan bewust dat we in de overdracht van waarden en normen een belangrijke voorbeeldfunctie hebben. Zoals wij in hoofdstuk 3.6. beschreven hebben is socialisatie door overdracht van waarden en normen het vierde pedagogische basisdoel.

4.1.1. Hanteren van regels, waarden en normen

Wij leren kinderen regels te hanteren door zelf het goede voorbeeld te geven. Ook leggen wij uit waarom iets juist wel of niet mag. Wij vinden het hierbij geen probleem om dit meerdere malen te herhalen.

Wij geven kinderen de gelegenheid om hun eigen 'problemen' op te lossen en helpen ze bij het zoeken naar een alternatief als dit nodig is. Positief gedrag bevestigen wij (complimenteren). Door dit te doen willen kinderen positief gedrag uitbouwen. Ook daagt een positieve sfeer kinderen minder uit tot het doen van dingen die niet mogen.

Doen kinderen wel iets wat niet mag (of kan) dan corrigeren wij ze en sturen wij hun gedrag bij. Wij spreken kinderen aan op gedrag en leggen uit waarom iets niet mag. Wij vinden het niet erg om dit een aantal keer te herhalen. Kinderen moeten hierin natuurlijk ook leren. Wij blijven hierbij natuurlijk wel consequent.

Als wij kinderen herhaaldelijk op hetzelfde gedrag aan moeten spreken dan zullen wij kinderen uit een situatie halen en ze even apart nemen. Wij maken dan duidelijk waarom wij dat gedaan hebben en wijzen kinderen op hun gedrag, hun eigen verantwoordelijkheid en de mogelijke consequenties van hun gedrag. Dit passen wij natuurlijk aan op de ontwikkeling en de aard van het kind. Ook brengen we kinderen t.a.t. terug naar de groep of de speelsituatie waar we ze uitgehaald hebben.

Als het nodig is om kinderen te corrigeren gebruiken wij altijd de ik-boodschap. Door dit te doen spreken we kinderen nooit in de algemeenheid aan, maar altijd in relatie met andere kinderen of pedagogisch medewerkers.

Hoe wij omgaan met driftbuien, jaloers-, bijt-, agressief-, verlegen-, teruggetrokken- of angstig gedrag hebben wij in bijlage 2 beschreven.

4.1.2. Huisregels

Iedere BSO-locatie heeft eigen huisregels. Deze hangen duidelijk zichtbaar in de groepsruimte. Pedagogisch medewerkers nemen deze twee maal per jaar¹⁵ door met hun basisgroep. Dit zodat kinderen weten wat er van hen verwacht wordt.

4.1.3. Buitenspelen

Iedere BSO-locatie heeft eigen buitenspeelregels. Deze hangen duidelijk zichtbaar in de groepsruimte. Pedagogisch medewerkers nemen deze twee maal per jaar door met hun basisgroep. Dit zodat kinderen weten wat er van hen verwacht wordt.

¹⁵ Twee maal per jaar: bij de start van een nieuw schooljaar en in januari.

Op locaties waar wij intensief samenwerken met een basisschool en samen een buitenruimte delen, proberen wij hierbij zoveel mogelijk aan te sluiten op de regels van school.

4.2. Vooroordelen

Pedagogisch medewerkers zijn zich bewust van bestaande vooroordelen bij zichzelf en bij anderen over geloof, etniciteit, sociale klasse, sekse en seksuele geaardheid. Ook weten pedagogisch medewerkers dat over al deze onderwerpen in meer of mindere mate vanzelfsprekendheden zijn ontstaan welke discutabel zijn.

Pedagogisch medewerkers proberen daarom ook kritisch te staan tegenover deze meningen, het gedrag dat daar uit voortvloeit en bewust te blijven van hun eigen vooroordelen. Bij kinderen proberen zij actief te voorkomen dat vooroordelen ontstaan.

4.3. Problemen en conflicten

Wij proberen kinderen te stimuleren om zelf hun sociale problemen op te lossen. Wanneer kinderen daarin niet slagen bieden pedagogisch medewerkers hun hulp aan. De minst weerbaren worden hierbij de mogelijkheid aangereikt om met meer kans op succes hun behoeften en wensen kenbaar te maken.

Pedagogisch medewerkers leren kinderen rekening te houden met elkaar. Dit door voor te doen hoe via overleg tot overeenstemming gekomen kan worden. Kinderen kunnen hierdoor al vroeg leren voor zichzelf op te komen en daarnaast rekening te houden met anderen.

4.3.1. Pesten

Pedagogisch medewerkers zijn extra alert op kinderen die gepest worden. Gepeste kinderen worden serieus genomen en krijgen aandacht en steun. We doen hierbij niets waarvan gepeste kinderen niet op de hoogte zijn. Gepeste kinderen krijgen de mogelijkheid om hun nare ervaringen en gevoelens te uiten. Wij proberen de weerbaarheid van gepeste kinderen te stimuleren.

Ook is er aandacht voor de pester. Pesters worden aangesproken op het vertoonde gedrag en ontvangen hierbij ook steun van de pedagogisch medewerkers. Dit omdat de pester door het ontvangen van steun en positieve aandacht eerder geneigd is het gewenste gedrag te laten zien (zie verder PROT057: Pestprotocol).

4.4. Verschillen

Bij Kinderopvang De Teddybeer zijn kinderen van alle culturen welkom. Aan speciale gebeurtenissen die aan een bepaalde levensovertuiging verbonden zijn wordt dan ook op gepaste wijze aandacht geschonken in de groep. Voor zover mogelijk wordt aan kinderen uitgelegd welke betekenis deze speciale gebeurtenissen binnen de betreffende levensovertuiging hebben.

4.5. Feesten en rituelen

Feesten, rituelen en hieruit voortvloeiend het samen vieren van deze feesten zorgen voor een afwisseling en een onderbreking binnen het dagritme. Kinderen leren hier veel van. Dit vooral op cultureel, educatief en sociaal vlak.

Wij besteden extra aandacht aan de jaarlijkse feesten zoals Carnaval, Pasen, het zomerfeest en Kerst. De BSO en de decoratie of versiering van de BSO wordt hierop aangepast. Wij doen dit in het kader van kinderparticipatie (zie hoofdstuk 3.9.) samen met en in overleg met de kinderen.

Indien mogelijk proberen wij de festiviteiten van de scholen waarmee wij samenwerken door te trekken naar de BSO. Ook staan wij stil bij verjaardagen van kinderen en pedagogisch medewerkers. De jarige mag trakteren. Het liefst zien wij een gezonde

traktatie. Wij houden hierbij rekening met kinderen die bepaalde dingen niet mogen in verband met geloofsovertuiging of allergieën.

4.6. Omgaan met rouwverwerking.

Het overlijden van een persoon in de directe omgeving van kinderen is voor kinderen heel ingrijpend! Het is belangrijk dat pedagogisch medewerkers hiervan op de hoogte zijn, zodat ze hierop zo goed mogelijk kunnen reageren.

Wij zien troosten en het bieden van warmte hierbij als wezenlijke dingen waarmee wij kinderen kunnen helpen om hun rouw en verdriet te verwerken. Het is hierbij belangrijk om eerlijke informatie te geven welke aansluit bij de ontwikkelingsfase van kinderen. Wij vinden het ook héél belangrijk om hier nooit over te zwijgen (zie ook rouwprotocol Kinderopvang De Teddybeer).

4.7. Stagiaires

Kinderopvang De Teddybeer vindt het belangrijk dat zij diverse opleidingen in de gelegenheid stelt haar leerlingen c.q. studenten door middel van stages aan de eindtermen van de opleiding te laten werken. Kinderopvang De Teddybeer draagt zodoende bij aan het opleiden van gekwalificeerde werknemers.

In grote lijnen kunnen er 3 typen van stages worden onderscheiden:

- ✓ Arbeidsoriëntatie
- ✓ Beroepopleidende (BOL) stages
- ✓ Beroepsbegeleidende (BBL) stages

Wij hebben ervoor gekozen om de nadruk op de BOL-stagiaires te leggen en geen BBL-stagiaires (pedagogisch medewerkers in opleiding) aan te nemen. Uitzondering hierop zijn gekwalificeerde medewerkers kinderopvang welke intern de opleiding van niveau 3 naar niveau 4 volgen.

Stagiaires zijn onder te verdelen in verschillende niveaus. Ieder niveau brengt een andere rol, verantwoordelijkheid, zelfstandigheid en taken met zich mee. Hieronder een opsomming:

	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4
	<i>entreeopleiding</i>	<i>basisberoepsopleiding</i>	<i>vakopleiding</i>	<i>middenkader- of specialistenopleiding</i>
Rol	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Assisterend ✓ Ondersteunend 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ondersteunend ✓ Uitvoerend 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Uitvoerend ✓ Organiserend in opdracht ✓ Vaktechnisch aansturend 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Uitvoerend ✓ Innovatief ✓ Leidinggevend ✓ Coördinerend ✓ Controlerend ✓ Coachend / begeleidend ✓ Beleidsbepalend
Verantwoordelijkheid	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Verantwoordelijk voor opgedragen werk ✓ Schakelt hulp in en vraagt raad bij alle onverwachte omstandigheden 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Verantwoordelijk voor eigen werk ✓ Schakelt hulp in en vraagt raad bij alle onverwachte omstandigheden 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Verantwoordelijk voor eigen werk, uitvoering van het werk door een team ✓ Speelt binnen grenzen in op wisselende en onverwachte 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Verantwoordelijk voor eigen werk, verantwoordelijk voor de resultaten van teams ✓ Speelt binnen grenzen in op wisselende en

			omstandigheden	onverwachte omstandigheden
Zelfstandigheid	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Werkt onder toezicht ✓ Werkt op basis van instructie 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Werkt zelfstandig onder begeleiding binnen een opdracht (kortdurend) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Werkt zelfstandig ✓ Werkt zelfstandig binnen een opdracht (langdurig) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Werkt zelfstandig zonder tussentijds verantwoording af te leggen ✓ Werkt binnen taakstelling vanuit de organisatie en met meerdere opdrachten naast elkaar
Taken	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ondersteuning bieden bij huishoudelijke taken. Voorbeelden hiervan zijn: de was, de vaat, schoonmaken van meubilair, klaarzetten van fruit en klaarzetten van de broodmaaltijd ✓ Bieden van ondersteuning bij activiteiten met kinderen 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ondersteuning bieden bij huishoudelijke taken. Voorbeelden hiervan zijn: de was, de vaat, schoonmaken van meubilair, klaarzetten van fruit en klaarzetten van de broodmaaltijd ✓ Bieden van ondersteuning bij activiteiten met kinderen 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zelfde als niveau 1 en niveau 2 ✓ Zelfstandig activiteiten uitvoeren met kinderen zoals knutselen en voorlezen 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zelfde als niveau 1, niveau 2 en niveau 3 ✓ Uitvoeren van activiteiten ✓ Observeren van kinderen en rapporteren hierover aan pedagogisch medewerkers ✓ Plannen van activiteiten ✓ Ondersteuning bieden bij bestellingen en roosters

Stagiaires doen dus mee aan alle taken, passende bij hun niveau, binnen de BSO. Dit kunnen ook huishoudelijke taken zijn. Na een inwerkperiode moet van een stagiaire verwacht kunnen worden dat ze, onder toezicht van een pedagogisch medewerker, zelf een aantal taken uit kunnen voeren.

Iedere stagiaire bij Kinderopvang De Teddybeer heeft een vaste begeleider. Dit is een van de pedagogisch medewerkers op de groep waar de stagiaire stage loopt. Kinderopvang de Teddybeer heeft haar eigen praktijkbegeleider in dienst voor al haar locaties. De praktijkbegeleider is de contactpersoon naar de school en is het eerste aanspreekpunt indien er problemen en / of onverwachte omstandigheden optreden in het stage traject.

De praktijkopleider organiseert, coördineert en bewaakt het leertraject van stagiaires bij Kinderopvang De Teddybeer. In die rol draagt de praktijkopleider zorg voor opmaattrajecten volgens het stagebeleid. Hierbij werkt de praktijkopleider samen met stagiaires, stagebegeleiders, managers, beleidsmakers en onderwijsvertegenwoordigers. De praktijkopleider werkt aan kwaliteit en deskundigheid en schept de randvoorwaarden zodat stagiaires en stagebegeleiders stageopdrachten kunnen uitvoeren.

Om de algemene veiligheid van kinderen te waarborgen zijn wij in het bezit van een (koppeling personenregister) van al onze stagiaires. Afstuderende stagiaires (laatste jaar van de betreffende opleiding) mogen alleen op de groep staan. Indien dit het geval is dan

wordt er gehandeld conform de CAO kinderopvang en De Wet IKK¹⁶. Stagiaires dienen dan tevens in het bezit te zijn van een invalcontract (zie verder stagebeleid Kinderopvang De Teddybeer).

4.8. Vrijwilligers

Vrijwilligerswerk is niet betaald werk en wordt gedaan uit vrije wil. Je doet hiermee iets voor de maatschappij en kunt jezelf hierdoor ontplooien. Het werken met vrijwilligers is een bewuste keuze. Door het werken met vrijwilligers proberen we de kwaliteit te verbeteren. Vrijwilligers kunnen ondersteuning bieden aan pedagogisch medewerkers op de groep. Ook kunnen vrijwilligers kinderen extra aandacht bieden door bijvoorbeeld een spelletje met ze te doen.

De pedagogisch medewerkers van Kinderopvang De Teddybeer zijn verantwoordelijk voor de gang van zaken op de groep. Vrijwilligers staan altijd boventallig en worden dus niet meegenomen in het beroepskracht-kindratio.

De werkzaamheden van een vrijwilliger kunnen bestaan uit: meespelen met de kinderen, voorlezen aan een groepje kinderen, helpen bij het eten en drinken, helpen met poetsen etc. De werkzaamheden van de vrijwilliger worden altijd vooraf afgestemd. Vrijwilligers dragen nooit verantwoordelijkheid voor de groep.

¹⁶ Het aandeel van het aantal van stagiaires dat formatief wordt ingezet is niet groter dan een derde van het personeelsbestand van pedagogisch medewerkers per locatie

5. Gezondheid, veiligheid en hygiëne

Kinderopvang dient te voldoen aan de wettelijke eisen met betrekking tot kwaliteit en continuïteit. Op het gebied van veiligheid, hygiëne en gezondheid wordt De Wet Kinderopvang en de toezichtverordening op de kindercentra van de gemeente gevolgd. De inspecteur toetst risico gestuurd, minimaal één keer per jaar, al onze locaties op:

- ✓ pedagogische praktijk;
- ✓ beroepskracht-kind ratio;
- ✓ groepsgrootte;
- ✓ beroepskwalificaties;
- ✓ koppeling personenregister;
- ✓ hygiënische maatregelen (conform wet- en regelgeving).

Ook heeft Kinderopvang De Teddybeer een eigen beleidsmedewerker. Deze zorgt intern voor handhaving op het gebied van gezondheid, veiligheid en hygiëne en is tevens aanspreekpunt voor instanties. Ook is de beleidsmedewerker verantwoordelijk voor de risico-inventarisatie (RI&E) en bovenstaande wet- en regelgeving.

5.1. Veiligheid

Het werken met een groep kinderen maakt het noodzakelijk dat het materiaal en de inrichting van groepsruimte voldoet aan strenge veiligheidsnormen. Ieder kwartaal worden de ruimte en de materialen door de beleidsmedewerker op veiligheid gecontroleerd.

Iedere BSO-locatie beschikt over een ontruimingsplan dat bij ongevallen en rampen wordt gehanteerd. Minimaal twee maal per jaar hebben wij ook een ontruimingsoefening met alle kinderen en (pedagogisch) medewerkers. Ook hebben wij een lijst met noodnummers en spreken we halfjaarlijks door wat we moeten doen bij calamiteiten.

5.1.1. Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

In overeenstemming met De Wet Kinderopvang is iedere kinderopvangorganisatie per 1 juli 2013 verplicht de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling toe te passen. Deze meldcode helpt pedagogisch medewerkers goed te reageren bij signalen van dit soort geweld. Tevens wordt de 'melder' altijd beschermd door de klokkenluidersregeling (zie ook protocol klokkenluidersregeling Kinderopvang De Teddybeer).

Niet alleen pedagogisch medewerkers maar ook huisartsen, leerkrachten en medewerkers van jeugdinrichtingen zijn verplicht de meldcode te gebruiken bij vermoedens van geweld in huiselijke kring.

Het verplicht gebruiken van de meldcode is geregeld via de Wet Verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. De meldcode geldt voor de sectoren: kinderopvang, gezondheidszorg, onderwijs, maatschappelijke ondersteuning, jeugdhulp en justitie (Rijksoverheid, 2016).

De meldcode huiselijk geweld bestaat uit zes stappen. Dit zijn (Velsink, 2016):

1. In kaart brengen van signalen.
2. Overleggen met collega en eventueel raadplegen Veilig thuis
3. Gesprek met ouder(s) / verzorger(s).
4. Wegen van het geweld of de kindermishandeling, bij twijfel altijd Veilig thuis raadplegen.
5. Beslissen: hulp organiseren of melden.

De zesde stap is bedoeld voor professionals die na een vermoeden van kindermishandeling zelf een hulptraject starten. Ze moeten dit t.a.t. vermelden bij Veilig

Thuis. Veilig Thuis is het advies- en meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling.

5.1.2. Afwijkend gedrag collega (pedagogisch)medewerker

Binnen Kinderopvang De Teddybeer is een (pedagogisch)medewerker verplicht melding te maken (bij directie) bij vermoeden of constateren van afwijkend gedrag bij een collega (pedagogisch)medewerker. De (pedagogisch) medewerker die de melding maakt, wordt vervolgens opvang en steun aangeboden. De directie heeft een overlegplicht met de vertrouwensinspecteur van de inspectie van het onderwijs.

5.1.3. Vierogenprincipe

Op de BSO zijn wij niet verplicht te werken volgens het 'vierogenprincipe' van de commissie Gunning. Toch ondersteunen wij ook op de BSO dit principe. Hieronder staat beschreven hoe wij dit doen.

Binnen Kinderopvang De Teddybeer heerst er een open aanspreekcultuur. Deuren van de groepen blijven t.a.t. open. Dit zodat er altijd toezicht is vanuit de gang of vanuit een andere groep. We zetten stagiaires (tenzij laatste jaars zie hoofdstuk 3.3.) en vrijwilligers altijd als boventallig in op een groep.

5.1.4. Achterwacht

Op al onze BSO-locaties hanteren wij het pedagogisch medewerker / kindratio zoals dit in De Wet Kinderopvang beschreven staat. Hierdoor komt het voor dat er bij een laag kindratio slechts een pedagogisch medewerker werkzaam is op de BSO. In dit geval zijn de pedagogisch medewerkers welke op het KDV werkzaam zijn de achterwacht in geval van calamiteiten.

Iedere BSO-locatie heeft een eigen telefoon waarmee intern gebeld kan worden. De aanwezige pedagogisch medewerkers zijn verplicht deze gedurende de dag bij zich te dragen. Met dit toestel kunnen ze in geval van nood intern bellen naar een collega van het KDV welke binnen het zelfde gebouw aanwezig is. Binnen Kinderopvang De Teddybeer zijn er altijd minimaal twee pedagogisch opgeleide medewerkers aanwezig binnen een gebouw.

Als pedagogisch medewerkers en kinderen het gebouw verlaten, bijvoorbeeld met een uitstapje, draagt minimaal een pedagogisch medewerker een eigen mobiele telefoon bij zich.

5.2. Hygiëne

Iedere groepsruimte wordt dagelijks schoongemaakt. Bij inrichting van ruimtes houden we er rekening mee om dit zo stofvrij mogelijk te doen. Tijdens het toiletbezoek wordt er alles aan gedaan om vervuiling en besmetting te voorkomen. Kinderen wassen hun handen na het toiletbezoek en voor en na het eten.

Ook pedagogisch medewerkers verzorgen zich zo hygiënisch mogelijk en zijn zich hierbij bewust van hun voorbeeldfunctie ten opzichte van kinderen. Zij dragen geen kunstnagels en geen sierraden waaraan kinderen zich kunnen bezeren.

Voor de voedselveiligheid hanteren wij de hazard analysis critical control points (HACCP). Dit betreft een voedselveiligheidssysteem. Door hiermee te werken voorkomen wij als kinderopvangorganisatie dat de veiligheid van het eten in gevaar komt.

5.3. Ongevallen, gezondheid en ziektes

Als kinderen ziek zijn wordt de BSO niet bezocht. Dit omdat kinderen dan vaak ook niet naar school zijn geweest of al ziek op school opgehaald zijn. Arriveren kinderen toch ziek op de BSO of worden ze hier ziek dan nemen pedagogisch medewerkers contact op met ouder(s) / verzorger(s).

Er wordt dan afgesproken door wie en wanneer kinderen opgehaald worden. In de tussentijd kan het zieke kind, lekker op een rustige plaats lekker op bijvoorbeeld de bank liggen.

Wij zorgen hierbij voor de benodigde aandacht en nabijheid voor zieke kinderen totdat zij opgehaald zijn. Mocht medicijngebruik bij kinderen noodzakelijk zijn, dan wordt dit altijd in goed overleg met ouder(s) / verzorger(s) gedaan. Hiervoor moet altijd een 'verklaring medicijngebruik' ingevuld en ondertekend worden door ouder(s) / verzorger(s).

5.4. Bedrijfshulpverlening (BHV) en kinder-EHBO

Tijdens openingsuren is er op iedere locatie minimaal een (pedagogisch) medewerker aanwezig met een geldig BHV-diploma. Zij weten hoe te handelen in geval van nood. Ieder jaar volgen zij een bijscholingscursus (zie beleidsplan veiligheid en gezondheid).

Per 1 januari 2018 heeft De Wet IKK geregeld dat medewerkers opgeleid moeten worden tot eerstehulpverleners. Op iedere LRK-nummer¹⁷ moet tijdens openingsuren minimaal een (pedagogisch) medewerker aanwezig zijn met een geldig kinder-EHBO certificaat. Alleen de certificaten vermeld in het register EHBO-certificaten van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid voldoen (zie beleidsplan veiligheid en gezondheid).

5.5. Zindelijkheid BSO

Onze BSO lokalen zijn niet ingericht met commodes. Dit doordat de meeste kinderen welke op de BSO komen spelen zindelijk zijn. Incidenteel komt het toch voor dat kinderen broekplassen of broekpoepen op de BSO. Dit kan meerdere oorzaken hebben. Een van de meest voorkomende oorzaken heeft te maken met de overstap van KDV naar BSO en- of basisschool en de bijkomende spanning voor kinderen.

De GGD Brabant- Zuidoost (2019) zegt hierover het volgende:

'Het ophouden van de plas en poep hebben we allemaal moeten leren. Op het moment dat kinderen naar de basisschool gaan, zijn de meeste kinderen zindelijk overdag en 's nachts. Bij ongeveer 7% van de 4 tot 7 jarigen komt broekplassen nog voor en broekpoepen bij ongeveer 1 tot 3% van de kinderen vanaf 4 jaar. Problemen met zindelijkheid kunnen een grote impact hebben voor zowel het kind als de ouder(s) verzorger(s). Het is voor ouder(s) verzorger(s), leerkrachten en pedagogisch medewerkers vaak zoeken hoe zij het kind het beste kunnen helpen. Geen enkel kind past of poept opzettelijk in de broek. Het is dan ook belangrijk om goed met elkaar af te stemmen en gezamenlijk een plan van aanpak te maken'.

Bij Kinderopvang De Teddybeer gaan wij als kinderen niet zindelijk zijn in gesprek met ouder(s) / verzorger(s)¹⁸. Als wij hiervoor toestemming krijgen betrekken wij ook leerkrachten in dit gesprek. Met alle betrokken partijen proberen we een plan van aanpak te maken. Kinderen die niet zindelijk zijn, zijn tot hun 5^e levensjaar welkom bij Kinderopvang De Teddybeer. In verband met Arbo-technische redenen worden kinderen welke in hun broek geplast hebben stand verschoond. We laten kinderen hierbij zoveel mogelijk zelf doen. Kinderen welke in hun broek gepoept hebben worden op een van de commodes van het kinderdagverblijf verschoond. Tijdens uitstapjes buiten het kinderdagverblijf dragen kinderen die niet zindelijk zijn een luierboekje.

Tips en adviezen (GGD Brabant- Zuidoost, 2019):

- ✓ Om het kind goed te begeleiden is het belangrijk dat ouder(s) / vervanger(s), leerkracht en pedagogische medewerkers met elkaar één plan maken. Je kunt hiervoor hulp krijgen van de GGD.

¹⁷ Alle KDV- en BSO-locaties van Kinderopvang De Teddybeer hebben een eigen LRK-nummer.

¹⁸ Altijd de mentor samen met onze aandachtsfunctionaris of manager bij afwezigheid aandachtsfunctionaris

- ✓ Het is belangrijk dat het kind voldoende tijd krijgt om rustig te plassen of te poepen. Creëer een rustig moment. Gebruik eventueel een wekkertje om hem of haar te stimuleren om nog even te blijven zitten. Minimaal 50 tellen, voor plassen. Bij poepen 5 minuten.
- ✓ Maak gebruik van een beloningssysteem. Dit zorgt voor een positieve benadering en kan helpen als een extra stimulant. Belangrijk is dat het kind de beloning echt kan verdienen. Begin dus niet meteen met het belonen van een droge broek maar bijvoorbeeld als hij of zij zich houdt aan de vaste tijden of helpt met verschonen.
- ✓ Zorg voor een goede toilethouding. Een goede toilethouding is heel belangrijk om goed uit te kunnen plassen. Zowel jongens als meisjes moeten zittend plassen met de voeten ondersteund (eventueel door een krukje).
- ✓ Spreid het drinken gelijkmatig over de dag en geef voldoende tijd om te drinken.
- ✓ Specifiek voor broekplassen: hanteer een vast toiletschema, ongeveer om de 2 tot 2,5 uur. Sommige kinderen gaan niet uit zichzelf plassen. Op deze manier werk je ook aan bewustwording en blaastraining. Koppel de tijden aan voor het kind herkenbare momenten zoals een pauze of eetmoment.
- ✓ Specifiek voor broekpoepen: het gunstigste moment om te poepen is een kwartier na de maaltijd. Hanteer vaste tijden om te proberen om op de wc te poepen: 3 maal daags, een kwartier na elke maaltijd, 5 minuten op de wc zitten

6. Werkwijze

Vanuit de lijn is de locatiemanager verantwoordelijk voor het reilen en zeilen op de BSO. De locatiemanager wordt hierbij ondersteund door de meewerkend assistent leidinggevende (BSO), de pedagogisch coach en de beleidsmedewerker. De pedagogisch coach en beleidsmedewerker kunnen op verzoek van de locatiemanager extra ondersteuning bieden indien gewenst.

De locatiemanager is verantwoordelijk voor het handelen conform (pedagogisch) beleid en protocollen op de (pedagogische) werkvloer. Om te bewerkstelligen en te borgen (zie kwaliteitscirkel van Deming in hoofdstuk 3.1.) dat dit gebeurd doet de locatiemanager zelf observaties of wordt de beleidsmedewerker ingezet om te auditeren en te observeren of de werkelijkheid overeenkomt met beleid en protocollen.

Kinderopvang De Teddybeer vindt de 'check' hierin essentieel omdat 'onze' kinderen het verdienen dat wij: "doen wat we zeggen en zeggen wat we doen". Als wij een afwijking op (pedagogisch) beleid of protocollen constateren gaat de locatiemanager in gesprek met betreffende pedagogisch medewerker(s) en worden er concrete afspraken gemaakt welke vastgelegd worden. Vervolgens kan het zijn dat de pedagogisch coach ingezet wordt om geconstateerde te verbeteren.

De beleidsmedewerker is verantwoordelijk voor de RI&E (zie hoofdstuk 5). Een algemeen medewerker kan op verzoek van de locatiemanager huishoudelijke hand- en spandiensten verrichten op de BSO.

Zoals in hoofdstuk 3.7. beschreven staat stemmen onze BSO-locaties hun openginstijden af op die van de omringende basisscholen. Kort gezegd bieden wij voorschoolse opvang (VSO) vanaf 07.00 uur tot uiterlijk 09.00 uur en naschoolse opvang (NSO).

Voor de NSO sluiten wij altijd aan op de eindtijden van de verschillende basisscholen. De korte middagen zijn de openingstijden van de NSO vanaf 14.00 uur. Tijdens de lange middagen zijn wij vanaf 12.00 uur geopend.

Tijdens de lange dagen zijn er extra tafelmomenten per basisgroep en worden er meerdere workshop rondes of 'grotere' activiteiten en / of uitstapjes aangeboden. Dit ter aanvulling op het dagritme zoals beschreven in hoofdstuk 3.

Tijdens schoolvakanties en studiedagen vervalt de VSO en is de NSO vanaf 07.00 uur geopend en zijn kinderen de gehele dag welkom (indien contractueel vastgelegd). Op alle NSO dagen zijn wij tot 19.00 uur geopend.

6.1. VSO

Op al onze BSO-locaties bieden wij ook VSO. Dit is de opvang voordat de basisschool start. Tijdens de VSO proberen wij kinderen een ontspannen en rustige start van hun schooldag te geven. Hier hebben wij bewust voor gekozen zodat de sfeer en het klimaat aansluiten bij de houding die bij binnenkomst op school wordt verwacht.

Tijdens de VSO is er de mogelijkheid om een van thuis meegenomen boterham te eten. Vanaf 08.05 uur ruimen de kinderen samen met de pedagogisch medewerkers op om daarna naar school te vertrekken.

6.2. Naschoolse opvang

Zoals hierboven beschreven staat bieden wij tijdens schooldagen NSO. Na schooltijd gaan de kinderen van hun eigen klas naar het verzamelpunt op hun basisschool. Op het verzamelpunt staat een pedagogisch medewerker of een taxichauffeur de kinderen op te

wachten. Vervolgens gaan de kinderen samen met de pedagogisch medewerker of de taxichauffeur lopend, op de fiets, met de BSO-bus of taxi naar de eigen BSO-locatie.

6.2.1. Eigen bus

Kinderopvang De Teddybeer beschikt over een eigen bus. In deze bus kunnen maximaal 8 kinderen vervoerd worden. Binnen Kinderopvang De Teddybeer wordt gekeken op welke plek wij deze bus het best in kunnen zetten. Uiteraard vervoeren wij kinderen binnen de wettelijke veiligheidseisen.

6.2.2. Taxi

Kinderopvang De Teddybeer maakt gebruik van een particulier taxibedrijf. Dit bedrijf is gespecialiseerd in het vervoeren van basisschoolkinderen. De chauffeurs van dit bedrijf zijn ingewerkt en worden ingezet om kinderen naar school te brengen of van school op te halen. Ook met uitstapjes maken wij soms gebruik van taxi's.

6.3. Vakantie- en studiedagenopvang

Het programma tijdens deze dagen is anders dan het reguliere ochtend- of middagprogramma zoals deze in hoofdstuk 3.7. beschreven staat. Kinderen zijn tijdens deze dagen veel langer samen en hebben andere bezigheden. Voor ons betekent dit meer tijd voor uitstapjes én andere accenten en uitdagingen in het programma.

Wij zorgen tijdens vakantiedagen altijd voor een draaiboek waarin activiteiten, uitstapjes en tijden staan. Soms met de eigen basisgroep, soms met alle kinderen van de BSO-locatie en soms met kinderen van andere BSO-locaties¹⁹. Als we met meer dan 22 kinderen op uitstapje gaan worden de kinderen onderverdeeld in subgroepen, van maximaal 22 kinderen, met bij voorkeur de eigen mentoren.

Omdat kinderen op deze dagen eerder op de BSO aanwezig zijn veranderen de elementen van het dagritme uit hoofdstuk 3.7. Van 07.00 uur tot uiterlijk 09.30 uur is er ruimte voor vrij spel.

Om 09.30 uur moeten alle kinderen gebracht zijn en hebben wij het eerste tafelmoment. Kinderen krijgen dan fruit en een beker drinken. Dit gebeurt in de basisgroep. Tijdens dit tafelmoment spreken de pedagogisch medewerkers samen met de kinderen het dagprogramma door.

Voor iedere vakantie wordt een activiteitenplanning gemaakt. We werken hierbij met themaweken. De aangeboden activiteiten passen hierbij binnen het thema. De activiteiten en uitstapjes die aangeboden worden zijn veelzijdig en hebben betrekking op bijvoorbeeld sporten, bakken, knutselen, natuurbeleving, drama of spel. De activiteitenplannen wordt ongeveer vier weken voordat de vakantie start bekend gemaakt bij kinderen en ouder(s) / verzorger(s).

¹⁹ Als wij uitwijken naar een van de andere locaties van Kinderopvang De Teddybeer doen wij dit **alleen in het kader van samen activiteiten doen**. Kinderen worden altijd op eigen locatie gebracht en opgehaald door ouder(s) / verzorger(s). Wij zorgen dan dat kinderen en pedagogisch medewerkers gezamenlijk vervoerd worden naar de locatie waar de activiteiten plaatsvinden. **Binnen onze organisatie clusteren wij niet!**

Afspraken m.b.t. de voorbereiding- en uitvoering van het vakantieprogramma

- ✓ Twee pedagogisch medewerkers organiseren samen één hele week (loc. Teddybeer)
- ✓ De organiserende pedagogisch medewerkers zijn zelf werkzaam in de week welke ze organiseren en kunnen dus geen verlof krijgen op hun standaard werkdagen in deze week
- ✓ In TactiPlan (roosterprogramma) is zichtbaar welke pedagogisch medewerkers verantwoordelijk zijn voor de vakantieweek (loc. Teddybeer)
- ✓ In TactiPlan is zichtbaar als er een uitstapje gepland staat. Het tijdvak van het uitstapje is hierbij aangegeven
- ✓ Minimaal zes weken voor de betreffende schoolvakantie start de voorbereiding
- ✓ Pedagogisch medewerkers hebben een vooraf afgestemd aantal uren voorbereidingstijd per week
- ✓ Per week wordt er een begrotingsaanvraag ingediend bij de leidinggevende
- ✓ Materialen en externe activiteiten worden op tijd besteld, betaald en geleverd. Hier houden de organiserende pedagogisch medewerkers zelf de controle op!
- ✓ Per vakantieweek is er 1 extern uitstapje (halve dag / deel van de dag i.p.v. een hele dag)en / of een grote activiteit (hele dag)
- ✓ Per dag wordt er minimaal één ochtend- en één middagactiviteit georganiseerd tenzij er een uitstapje of grote activiteit georganiseerd wordt

Wij stimuleren kinderen om mee te doen aan activiteiten. Als kinderen niet mee willen doen dan wordt dit gerespecteerd. We zoeken dan samen naar andere mogelijkheden. Tijdens uitjes moeten wel alle kinderen mee. Aan kinderen die liever niet mee gaan wordt extra aandacht besteed door een van de pedagogisch medewerkers. Samen proberen we er dan toch een leuke dag van te maken!

Ongeveer om 12.00 uur wordt er geluncht. Wij verzorgen hierbij de gehele maaltijd. Het aantal boterhammen wat wij kinderen aanbieden tijdens de lunch staat gelijk aan de richtlijnen vanuit het voedingscentrum (2019):

- ✓ Kinderen van 4-8 jaar 2 tot 4 sneetjes
- ✓ Kinderen van 9-13 jaar 4 tot 6 sneetjes

Als pedagogisch medewerkers met de kinderen mee eten gebruiken ze uitsluitend dezelfde producten als de kinderen. Zij bieden hierin een voorbeeldfunctie en geven dus ook het voorbeeld in het nuttigen van gezonde producten conform ons voedingsbeleid. Pedagogisch medewerkers eten buiten de vaste eetmomenten van de kinderen niet op de groep. Hiervoor hebben ze hun middagpauze.

Na de lunch is er ruimte voor vrij spel. Vervolgens is er om ongeveer 15.00 uur het derde tafelmoment. Ook dit tafelmoment is weer in de basisgroep. De kinderen krijgen dan wat te drinken en een hartige snack. Ook bespreken we nog een keer de middagactiviteit.

De middagactiviteit duurt tot ongeveer 16.30 uur. Hierna krijgen kinderen in hun basisgroep een stuk fruit en worden de eerste kinderen weer opgehaald. Zoals gebruikelijk (zie hoofdstuk 3.7.) vindt ook tijdens dit ophaalmoment een mondelinge overdracht plaats tussen pedagogisch medewerker en ouder(s) / verzorger(s).

6.4. Mentor

Op de BSO krijgen alle kinderen een eigen mentor toegewezen. De mentor is de vaste pedagogisch medewerker welke het kind het meeste ziet. De mentor²⁰ is aanspreekpunt voor ouder(s) / verzorger(s) en is verantwoordelijk voor het observeren en signaleren in combinatie met afwijkend gedrag (zie hoofdstuk 3.8.).

Ouder(s) / verzorger(s) kunnen een mentor altijd aanspreken als deze aanwezig is of een afspraak maken voor overleg. De mentor zorgt dat andere pedagogisch medewerkers op de hoogte zijn van afspraken en bijzonderheden in bijvoorbeeld de ontwikkeling van kinderen. Omdat Kinderopvang De Teddybeer het belangrijk vindt dat er een goede relatie ontstaat tussen de mentor, ouder(s) / verzorger(s) en kinderen proberen wij wisselingen van mentor tot een minimum te beperken. In de meeste gevallen wisselen kinderen alleen van mentor als ze (op verzoek van ouder(s) / verzorger(s)) van dagen wisselen. Dit omdat dan een andere pedagogisch medewerker het kind vaker gaat zien. In dit geval wordt het kind van de pedagogisch medewerker overgedragen aan de andere pedagogisch medewerker.

Als de mentor langere tijd afwezig is, wordt de mentor vervangen. De nieuw mentor ligt de ouder(s) / verzorger(s) en het kind hierover in.

Mentor bij flexibele opvang

Ook flexibele kinderen krijgen een mentor toegewezen, echter door de onregelmatige en beperkte aanwezigheid van deze kinderen, kan het voorkomen dat de mentor eerder moet wisselen. Dit in verband met de werkdagen van de mentor in relatie tot de werkelijke aanwezigheid van de flexibele kinderen.

6.4.1. Zichtbaarheid mentoren

Voor ouder(s) / vervanger(s):

Om te kunnen zien wie van de pedagogisch medewerkers mentor is van welk kind maken we gebruik van de Teddybeer-app. Hier vinden ouder(s) / verzorger(s) onder het kopje 'mijn gegevens' terug wie de mentor is van hun kind(eren) is.

Voor kinderen:

Voor de kinderen is dit terug te zien bij de basisgroep ruimte. Bij elke basisgroep ruimte hangt per mentor één bord met daarom een foto van de mentor met daarbij de foto's van de mentorkinderen. Deze borden hangen op ooghoogte van de kinderen. Zo maken wij, samen met de schikking tijdens de tafelmomenten in de basisgroep ruimte, voor kinderen duidelijk wie hun mentor is.

! het kan voorkomen dat kinderen twee basisgroepen hebben, echter hebben kinderen altijd maar een mentor. Kinderen die op een bepaalde dag niet in hun mentorgroep spelen kunnen dit zien op het bord van hun tweede basisgroep. Hier krijgen ze ook een foto. Bij de foto staat dan dat ze komen spelen!

6.5. Basisgroepen op de BSO

Zoals in hoofdstuk 3.7. beschreven staat werken wij in basisgroepen. Dit om een veilige en vertrouwde basis te waarborgen. Bij Kinderopvang De Teddybeer bestaan basisgroepen uit maximaal 22 kinderen en 2 pedagogisch medewerkers.

Op locaties waar meer dan 22 kinderen opgevangen worden zijn de kinderen verdeeld over meerdere basisgroepen. De werkwijze en het aantal tafelmomenten op locaties waar

²⁰ In incidentele situaties kan het voorkomen dat kinderen tijdelijk op twee verschillende locaties opgevangen worden. Dit doordat we ouder(s) / verzorger(s) toch willen helpen hun kinderen te plaatsen. Plaatsing op 2 locaties is altijd tijdelijk en heeft zeker niet onze voorkeur. Als kinderen toch op 2 locaties opgevangen worden dan hebben kinderen op de tijdelijke 2^e locatie een eigen mentor. Op bord van die locatie hangt dan een combikaartje met de eigen mentor van de andere locatie erbij.

meer dan 22 kinderen opgevangen worden wijken af van onderstaande. Wij verwijzen hiervoor naar de aanvulling op het pedagogisch beleidsplan van betreffende locatie.

Het kan zijn dat er op verschillende dagen verschillende basisgroepen gevormd zijn. Dit ten gevolge van een andere groepssamenstelling en het aantal aanwezige kinderen. Uitgangspunt hierbij blijft dat er maximaal 22 kinderen per dag in één basisgroep zitten. Direct als de laatste kinderen op de locatie arriveren verdelen de kinderen zich over de basisgroepen voor het eerste tafelmoment. Tijdens de tafelmomenten zijn de basisgroepen gescheiden.

Alle BSO-locaties en de basisgroepen van de betreffende BSO-locaties hebben dezelfde werkwijze. In bijlage 1 is de maximale omvang, leeftijdsopbouw en de plaats waar de basisgroep ruimte zich bevindt in het gebouw beschreven. Tevens is in deze bijlage beschreven waarvoor de basisgroep ruimte nog meer gebruikt wordt en ingericht is.

6.5.1. Tafelmomenten met mentor

Op dagen dat de mentor werkt, zit de mentor bij de eigen mentorkinderen in de eigen basisgroep ruimte aan tafel tijdens de tafelmomenten. Aangezien kinderen niet altijd op hun eigen basisgroep spelen, kennen alle kinderen en pedagogisch medewerkers op de BSO-locatie elkaar.

6.5.2. Opendeuren beleid

Buiten het tafelmoment hanteren wij een opendeuren beleid. De indeling in basisgroepen betekent dus niet dat kinderen alleen in hun 'eigen' groep spelen! Dit beperkt kinderen te veel in hun drang tot ontdekken, onderzoeken en ontmoeten.

Wij willen kinderen juist zo veel mogelijk de gelegenheid geven om buiten de basisgroepen te spelen en kinderen van andere basisgroepen te ontmoeten. De pedagogisch medewerkers structureren het opendeuren beleid zodanig dat de kinderen:

- ✓ Weten waar ze wel en niet mogen komen.
- ✓ Weten wat er te doen is.
- ✓ Kunnen afspreken met kinderen uit andere basisgroepen.
- ✓ Keuzevrijheid hebben.
- ✓ Zich er veilig bij voelen.

6.5.3. Aantal pedagogisch medewerkers op een groep en activiteiten

Het aantal pedagogisch medewerkers wat aan één basisgroep verbonden is, is afhankelijk van de kind bezetting. Er worden minimaal twee activiteiten per dag georganiseerd. Dit kan een vooraf bedachte activiteit zijn, maar ook een samen met de kinderen bedachte activiteit (zie ook kinderparticipatie hoofdstuk 3.9.).

Wij proberen altijd te werken met een vast team van pedagogisch medewerkers. Minimaal één maal per dag wordt er een sport of spel activiteit aangeboden. De kinderen zijn niet verplicht hieraan mee te doen. Dit omdat wij er voor kiezen om kinderen vrijheid te geven in keuzemogelijkheden. Kinderen worden wel positief gestimuleerd om deel te nemen.

De pedagogisch medewerkers die niet met activiteiten bezig zijn, houden bij wat de andere kinderen van hun basisgroep aan het doen zijn. Deze kinderen zijn verspreid over de andere ruimtes (zie hoofdstuk 6.5.2. opendeurenbeleid). Pedagogisch medewerkers proberen hierbij ook te sturen op de grootte van de groepen bij activiteiten.

6.5.4. Die-uurs regeling

De Wet IKK bepaalt dat per 1 januari 2018 kinderopvangorganisaties zelf de tijdstippen mogen bepalen waarop afgeweken wordt van het beroepskracht-kindratio.

Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (2017) zegt hierover het volgende. De drie-uurs regeling houdt in dat er tijdens minimaal 10 uur aaneengesloten kinderopvang maximaal drie uur per dag afgeweken mag worden van de beroepskracht-kindratio²¹ (te raadplegen via www.1ratio.nl). Deze uren hoeven niet aaneengesloten te zijn. Kinderopvangorganisaties kunnen minder pedagogisch medewerkers inzetten tijdens deze uren. Op BSO-locaties mogen er voor- en na schooltijd en op vrije middagen maximaal een half uur per dag minder pedagogisch medewerkers ingezet worden²².

Kinderopvang De Teddybeer maakt op een aantal van haar locaties gebruik van deze regeling. Betreffende uren worden dan voornamelijk ingezet tijdens de middagpauzes van pedagogisch medewerkers en aan de randen van de dag. Dit omdat wij vinden dat er op deze momenten verantwoord afgeweken kan worden. Hoe de tijden per locatie ingedeeld zijn is te zien in bijlagen 3, 4 en 5.

6.6. Intake en wennen

Voor aanvang van de opvang op onze BSO kunnen kinderen maximaal twee maal een dagdeel komen wennen in hun basisgroep. Wij adviseren ouder(s) / verzorger(s) ook actief om hier gebruik van te maken. Dit zorgt onder andere voor een extra gevoel van veiligheid en stabiliteit voor kinderen. Tijdens het eerste wennmoment wordt de mentor voorgesteld aan het kind. Op deze manier weten kinderen vanaf het eerste wennmoment wie hun mentor is²³.

6.6.1. Intakegesprek

Ongeveer een maand voordat kinderen naar de BSO komen, vindt er een intakegesprek plaats tussen ouder(s) / verzorger(s) en de toekomstige mentor van het kind. Op deze manier maken wij tijdig kenbaar aan ouder(s) / verzorger(s) wie de mentor van hun kind wordt. Tijdens dit intakegesprek bespreken wij onder andere het wennen.

Ook proberen wij zoveel mogelijk informatie te krijgen over kinderen. Hoe troosten wij bijvoorbeeld kinderen? Gebruiken kinderen medicijnen? Zijn kinderen allergisch? Hoe verloopt het ophalen van school? Wij proberen hierbij altijd zoveel mogelijk aan te sluiten bij wat gebruikelijk is voor kinderen. Kinderen die moeite hebben met 'wennen' krijgen extra aandacht in overleg met ouder(s) / verzorger(s).

6.6.2. Doorstromen en intern wenbeleid (van dagopvang naar BSO)

Bij 'doorstroom' proberen wij altijd een driegesprek te plannen. Dit gesprek vindt plaats met ouder(s) / verzorger(s) en de 'oude' en 'nieuwe' mentor²⁴. Op deze manier maken wij tijdig kenbaar aan ouder(s) / verzorger(s) wie de mentor van hun kind wordt. Hierbij hebben ouder(s) / verzorger(s) én de pedagogisch medewerkers de mogelijkheid om kinderen 'over te dragen'. Om de doorstroom zo goed mogelijk te laten verlopen is ook hier de mogelijkheid tot 'wennen' zoals in de vorige paragraaf beschreven staat.

Informatie over dagritme, bijzonderheden, karakter en eventuele extra ondersteuning wordt middels een eigen ontwikkeld formulier overgedragen aan de nieuwe groep. Dit formulier is terug te vinden op SharePoint.

De wijze waarop kinderen wennen aan hun nieuwe basisgroep is als volgt:

²¹ Voorwaarde hierbij is wel dat minimaal de helft van het op grond van de beroepskracht-kindratio vereiste pedagogisch medewerkers ingezet wordt.

²² Voorwaarde hierbij is wel dat minimaal de helft van het op grond van de beroepskracht-kindratio vereiste pedagogisch medewerkers ingezet wordt.

²³ Mocht de mentor door omstandigheden afwezig zijn dan neemt een van de andere vaste pedagogisch medewerkers de mentorrol tijdens het wennmoment over en wordt betreffend kind (middels een foto) kenbaar gemaakt wie de toekomstige mentor is.

²⁴ Mocht de mentor door omstandigheden afwezig zijn dan neemt een van de andere vaste pedagogisch medewerkers het gesprek over. Dit zodat er toch een overdracht plaats vindt.

Van stamgroep KDV naar basisgroep BSO:

Een wenmoment kan gezien worden als een activiteit die past binnen het ritme van de nieuwe groep. Tijdens het wenmoment bij de 'nieuwe' groep blijft de plaats voor het kind op de eigen groep onbezet zodat het kind ten aller tijde terug kan keren naar de eigen groep.

Kinderen worden door huidige mentor voorgesteld aan nieuwe mentor. Huidige mentor blijft maximaal 10 minuten voor de overdracht en het creëren van een sociaal-emotioneel veilige omgeving voor het kind. De nieuwe mentor loopt een rondje met het kind en laat alle ruimtes waar gespeeld kan worden en de eigen basisgroep zien en legt uit wat er allemaal gebeurt tijdens een BSO-dag. Tijdens het eerste tafelmoment in de basisgroep wordt het nieuwe kind voorgesteld aan de andere kinderen uit de basisgroep.

Het aantal wenmomenten wordt door de huidige mentor in samenspraak met ouder(s) / verzorger(s) en de nieuwe mentor vastgesteld. De input vanuit het KIIJK!-kindvolgsysteem (welke op het KDV gebruikt wordt) wordt hierbij als uitgangspunt genomen.

Van basisgroep naar basisgroep²⁵:

Een wenmoment kan gezien worden als een activiteit die past binnen het ritme van de nieuwe groep. Tijdens het wenmoment bij de 'nieuwe' groep blijft de plaats voor het kind op de eigen groep onbezet zodat het kind ten aller tijde terug kan keren naar de eigen groep.

Kinderen worden door huidige mentor voorgesteld aan nieuwe mentor. Huidige mentor blijft maximaal 10 minuten voor de overdracht en het creëren van een sociaal-emotioneel veilige omgeving voor het kind. De nieuwe mentor laat de nieuwe basisgroep zien. Tijdens het eerste tafelmoment in de basisgroep wordt het nieuwe kind voorgesteld aan de andere kinderen uit de basisgroep.

Het aantal wenmomenten wordt door de huidige mentor in samenspraak met ouder(s) / verzorger(s) en de nieuwe mentor vastgesteld.

Een kind kan komen wennen tijdens een spelactiviteit of tijdens fruit eten of buitenspelen. Als een kind komt wennen tijdens het buitenspelen zal de nieuwe mentor er extra alert op zijn hij/zij een rondje loopt met het kind waarbij alle het kind alle ruimtes waar gespeeld kan worden en de eigen basisgroep ziet.

²⁵ Niet van toepassing bij BSO StadsbeerTje

7. Ouderbeleid

Zoals in hoofdstuk 2.4. beschreven staat zijn ouderparticipatie en ouderbetrokkenheid belangrijk voor Kinderopvang De Teddybeer. Het belangrijkste doel hiervan vinden wij inhoud geven aan educatief en pedagogisch partnerschap én ruimte voor overleg en (pedagogisch) maatwerk.

7.1. Samenwerking met ouder(s) / verzorger(s)

Op de BSO wordt een deel van de opvoeding en verzorging van kinderen overgenomen van ouder(s) / verzorger(s). Dit maakt het nodig om gegevens over de ontwikkeling van kinderen uit te wisselen. Door dit te doen worden wederzijdse inzichten over deze ontwikkeling vergroot.

Om kinderen een zo goed mogelijke opvang te bieden, is een goede samenwerking met ouder(s) / verzorger(s) van groot belang. Hiervoor dienen wij samen met ouder(s) / verzorger(s) aan twee randvoorwaarden te voldoen:

1. **Wederzijds vertrouwen:** begrip voor elkaars verantwoordelijkheid, mogelijkheden en beperkingen.
2. **Wederzijds respect:** respect van pedagogisch medewerkers voor ouder(s) / verzorger(s) die uiteindelijk eindverantwoordelijk zijn voor hun kind(eren). Respect van ouder(s) / verzorger(s) voor de professionele verantwoordelijkheid van de pedagogisch medewerkers voor kinderen.

De samenwerking tussen ouder(s) / verzorger(s) en pedagogisch medewerkers krijgt gestalte door de wenperiode (zie hoofdstuk 6.5.), het uitwisselen van opvoedingsideeën en opvoedingsvragen door ouder(s) / verzorger(s).

Het uitwisselen van opvoedingsideeën maakt het mogelijk om een lijn te volgen in de benadering van kinderen. Soms kan een bepaalde benadering thuis succesvol zijn en kunnen wij deze overnemen. Andersom kan dit natuurlijk ook gelden. Ook verschillen in opvoeding thuis en op de BSO zijn natuurlijk bespreekbaar.

Ook kunnen wij ouder(s) / verzorger(s) ondersteuning bieden bij opvoedingsvragen. Dit gebeurt tijdens contactmomenten tussen ouder(s) / verzorger(s) en de pedagogisch medewerkers. Meestal is dit de mentor (zie hoofdstuk 6.4.1.).

7.2. Ouderbetrokkenheid

We proberen de band met ouder(s) / verzorger(s) zo hecht mogelijk te maken door regelmatige contactmomenten en het betrekken van ouder(s) / verzorger(s) bij de opvang. De samenwerking met ouder(s) / verzorger(s) helpt ons de taken op het gebied van opvoeding en verzorging zo goed mogelijk uit te voeren.

We vinden het belangrijk dat ouder(s) / verzorger(s) en pedagogisch medewerkers de tijd nemen voor de overdracht tijdens haal- en brengmomenten. We moedigen ouder(s) / verzorger(s) aan om zitting te nemen in de oudercommissie. Dit om de belangen van alle ouder(s) / verzorger(s) van de kinderopvang te behartigen, de kwaliteit van de opvang te bevorderen en (on)gevraagd advies uit te brengen aan de directie.

Binnen de mogelijkheden van de wetgeving staan we open voor ideeën en wensen van ouder(s) / verzorger(s). Uitgangspunt is dat deze moeten bijdragen aan het welzijn van kinderen. Tenslotte staan kinderen bij ons centraal!

7.3. Uitwisseling informatie

Zoals in hoofdstuk 3 beschreven staat houden pedagogisch medewerkers alle ouder(s) / verzorger(s) door middel van een mondelinge overdracht op de hoogte van de ontwikkeling van hun kind(eren). Specifieke gebeurtenissen rondom kinderen bespreken

ouder(s) / verzorger(s) rechtstreeks met pedagogisch medewerkers. Mocht hiervoor extra tijd noodzakelijk zijn dan plannen wij hiervoor een afspraak.

Tussentijdse afspraken met pedagogisch medewerkers of de locatiemanager zijn op verzoek van ouder(s) / verzorger(s) dus altijd mogelijk. Ook pedagogisch medewerkers en de locatiemanager kunnen een gesprek met de ouder(s) / verzorger(s) aanvragen .

7.4. Teddybeer-app

Om aan de toenemende vraag naar 'online communicatie' te kunnen voldoen hebben wij de 'Teddybeer-app' geïntroduceerd. Dit als 'gereedschap' om makkelijk te kunnen communiceren met de 'moderne ouder'. Onze pedagogisch medewerkers en locatiemanagers zijn de belangrijkste contactpersonen voor ouder(s) / verzorger(s). Door middel van de 'Teddybeer-app' kunnen ze, met behulp van een tablet, communiceren met ouder(s) / verzorger(s).

De 'Teddybeer-app' biedt nieuwe- en meer contactmomenten. De app draait dan ook vooral om de warme kant van communicatie. Ouder(s) / verzorger(s) kunnen met de app foto's bekijken, verhaaltjes lezen en in het schriftje van hun kinderen schrijven. Het waardevolle hiervan is dat ouder(s) / verzorger(s) precies weten hoe de dag verlopen als ze hun kinderen 's middags op komen halen.

Ook worden geplande evenementen en mededelingen gecommuniceerd naar ouder(s) / verzorger(s) met behulp van de 'Teddybeer-app'. Wij willen echter wel benadrukken dat wij de 'Teddybeer-app' geen vervanging vinden van persoonlijk contact, maar juist een aanvulling hierop.

7.5. Privacy

Individuele ouder(s) / verzorger(s) hebben recht op privacybescherming door zorgvuldige behandeling van alle in vertrouwen gegeven informatie. Ouder(s) / verzorger(s) worden op de hoogte gesteld én om toestemming gevraagd indien contact met derden²⁶ over hun kind(eren) noodzakelijk is. Er wordt door de pedagogisch medewerkers geen vertrouwelijke informatie over kinderen en/of ouder(s) / verzorger(s) aan andere ouder(s) / verzorger(s) op de BSO gegeven.

7.6. Plaatsingsbeleid

Op onze BSO-locaties wordt opvang geboden aan kinderen van 4 tot 13 jaar. De mogelijkheid van plaatsing is afhankelijk van een aantal factoren. Zo spelen zowel de leeftijd als de gewenste dagen een rol. Ouder(s) / verzorger(s) kunnen op afspraak altijd onze BSO-locaties komen bezichtigen.

Wij hebben een voorrangsregeling voor het plaatsen van een tweede en volgend kind uit hetzelfde gezin. Om kinderen voldoende mogelijkheid te geven zich thuis te voelen wordt een plaatsing van minimaal twee dagdelen wenselijk geacht.

7.7. Flexibiliteit

In verband met de programma's en de rust in de groep wordt ouder(s) / verzorger(s) gevraagd om zich aan de breng- en haaltijden te houden.

Extra komen of ruilen van dagen is mogelijk mits dit past in de groep en op de aangevraagde dag. Er worden geen kinderen boven de groepsgrootte geplaatst, tevens dient ruilen geen gevolgen te hebben voor de personele bezetting.

Ruilen van dagen moet binnen drie weken voor of na afwezig met bericht plaatsvinden. Ouder(s) / verzorger(s) kunnen hiervoor gebruik maken van onze eigen Teddybeer-app. Extra komen is tegen betaling mogelijk. Indien het ruilen of afnemen van extra dagdelen

²⁶ Instanties die aan de BSO zijn verbonden zoals: school, GGD en hulpverlenende instanties

alleen mogelijk is buiten de basisgroep van kinderen dienen ouder(s) / verzorger(s) daar schriftelijk toestemming voor te geven. Dit middels een daarvoor bestemd formulier.

8. Accommodatie en (spel)materiaal

Kinderopvang De Teddybeer vindt het belangrijk dat kinderen de mogelijkheid krijgen om te exploreren, experimenteren en te onderzoeken (zie ook onze missie hoofdstuk 1.2.). Dit zodat kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen en positieve ervaringen op kunnen doen in (nieuwe) situaties.

Dit blijkt bijvoorbeeld ook uit het belang dat wij hechten aan de variatie van het spelmateriaal. Kinderen ontdekken zo de verschillende eigenschappen van (spel)materiaal.

In onze groepsgerichte opvang blijft altijd oog voor individuele kinderen. Hierbij bieden wij voldoende mogelijkheden aan kinderen om zich terug te trekken. Dit zowel fysiek als sociaal. Op iedere BSO-locatie is hiervoor een wat rustigere hoek te vinden waar kinderen even in de bank kunnen zitten.

Op locaties waar wij gevestigd zijn binnen een KC proberen wij zoveel mogelijk afspraken te maken over het gebruik van gemeenschappelijke ruimten zoals: aula, gymzalen en handvaardigheidslokalen.

Alle BSO-ruimten zijn ingericht volgens de normen van de gemeentelijke toezichtverordening en zijn speciaal ingericht voor kinderen. We bieden hiervoor andere mogelijkheden dan de thuissituatie. We hebben er bewust voor gekozen om geen klim- en klautertoestellen in de groepen te plaatsen. Dit hebben we besloten om de veiligheid van de kinderen te waarborgen.

8.1. KC Tuindorp

KC Tuindorp is een onderdeel van Kinderopvang De Teddybeer in Tilburg. Kinderopvang De Teddybeer verzorgt de opvang voor kinderen in de leeftijd van 0-13 jaar. BSO KC Tuindorp biedt VSO, NSO, vakantie opvang en opvang tijdens studiedagen voor kinderen vanaf 4 jaar.

Adres en telefoonnummer:

KC Tuindorp
Meerssenstraat 1c
5045 JB Tilburg
Tel: 013-5774988

LRK-nummer: 208667544

8.2. BSO StadsbeerTje

BSO StadsbeerTje is een onderdeel van Kinderopvang De Teddybeer in Tilburg. Kinderopvang De Teddybeer verzorgt de opvang voor kinderen in de leeftijd van 0 t/m 8 jaar. BSO De StadsbeerTje biedt VSO, NSO, vakantie opvang en opvang tijdens studiedagen voor kinderen vanaf 4 jaar.

Adres en telefoonnummer:

BSO StadsbeerTje
Antoniusstraat 3
5038 DK Tilburg
Tel: 013-5714114

LRK-nummer: 143804108

8.3. BSO FonkelbeerTje

BSO FonkelbeerTje is een onderdeel van Kinderopvang De Teddybeer in Tilburg. Kinderopvang De Teddybeer verzorgt de opvang voor kinderen in de leeftijd van 0-13 jaar. BSO FonkelbeerTje biedt VSO, NSO, vakantie opvang en opvang tijdens studiedagen voor kinderen vanaf 4 jaar.

Adres en telefoonnummer:

BSO FonkelbeerTje
Bemmelstraat 6
5043 BE Tilburg
Tel: 013-3030060

LRK-nummer: 970546956

Literatuurlijst/ bronnen

Literatuur

Fonds collectieve belangen (FCB). (2016). *Hand-out scholing interactievaardigheden*. Geraadpleegd op 30-01-2017. Van <https://www.fcb.nl/subsidies-regelingen/subsidie-trainingen-kinderopvang>. Januari 2017

Hart, R.A. (1992). *From Tokenism to Citizenship: Children's Participation*. Innocenti Essays, Unicef, Florence, Italy

Het Nederlands Jeugd instituut. (2016). *Kwaliteitscirkel van Deming*. Geraadpleegd op 27-01-2016. Van <http://www.nji.nl/nl/Implementatie/Implementatie-Verandermethoden/Kwaliteitscirkel-van-Deming>. Januari 2016.

Het Nederlands Jeugd instituut. (2017). *Jeugdparticipatie bevorderen*. Geraadpleegd op 8-6-2017. Van <http://www.nji.nl/nl/Kennis/Dossier/Sterke-basis-voor-de-jeugd/De-rol-van-de-gemeente/Jeugdparticipatie-bevorderen>. Juni 2017.

Kinderopvang De Teddybeer (2009-2015). In Pedagogisch beleidsplan Kinderopvang De Teddybeer. (pp. 4-5).

Kinderopvang De Teddybeer (2016). In informatieboekje Kinderopvang De Teddybeer. (pp. 6).

Rijksoverheid. (2016). *Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen*. Geraadpleegd op 24-02-2016. Van <http://www.landelijkregisterkinderopvang.nl/pp/StartPagina.jsf>. Februari 2016.

Riksen-Walraven, M. (2000). *Tijd voor kwaliteit in de kinderopvang*. (Oratie Universiteit van Amsterdam). Amsterdam: Vossiuspers AUP.

Schreuder, L., Boogaard, M., Fukkink, R., Hoex, J. (2011). In *Pedagogisch kader kindcentra 4-13 jaar*. Reed Business, Amsterdam.

Velsink. (2016). Meldcode kindermishandeling aangescherpt. Kinderopvangtotaal.

Geraadpleegde bronnen

De Nederlandse overheid. (2012). *Regelgeving kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen 2012*. Geraadpleegd op 23-6-2017. Van <http://wetten.overheid.nl/BWBR0031613/2016-09-01>. Juni 2017

GGD Brabant-Zuidoost. (201). *Zindelijkheid informatie voor scholen en BSO 2019*. Geraadpleegd op 7-11-201. Van <https://www.ggdbzo.nl/ouders/bedplassen/Documents/Folder%20zindelijkheid%20scholen%20en%20bso.pdf>

Voedingscentrum. (2019). Wat geef ik mijn kind bij ontbijt en lunch? 2019. Geraadpleegd op 3-6-2019. Van <https://www.voedingscentrum.nl/nl/mijn-kind-en-ik/alles-over-gezond-eten-voor-kinderen-van-4-13-jaar/gezond-eten-en-drinken-voor-kinderen-4-13-jaar/wat-geef-ik-mijn-kind-bij-ontbijt-en-lunch-4-13-jaar.aspx>. Juni 2019

K!NDT, elk kind een goede start en toekomst. Geraadpleegd op 28-12-2021. [START - K!NDT \(elkkindeengoedestartentoesomst.nl\)](https://www.k!ndt.nl)

Bijlagen

Bijlage 1: maximale omvang, leeftijdsopbouw en werkwijze van de basisgroepen per BSO-locatie

Alle BSO-locaties en de basisgroepen van de betreffende BSO-locaties hebben dezelfde werkwijze (zie hoofdstuk 6).

KC Tuindorp:

- ✓ Maximaal aantal basisgroepen: 5
- ✓ Maximaal aantal kinderen per dag: 100

Basisgroep 1

maximum omvang 22 kinderen

leeftijdsopbouw 7 jaar tot einde basisschool (12 of 13 jaar).

Tijdens schoolvrije dagen kan het voorkomen dat groepen zo samengevoegd worden dat in deze basisgroep ook kinderen vanaf 4 jaar opgevangen worden.

Bovenstaande basisgroep bevindt zich direct als je in gebouw rood binnenkomt door de hoofdingang (kant Meersenstraat) aan de linkerzijde.

Basisgroep 2

maximum omvang 22 kinderen

leeftijdsopbouw 7 jaar tot einde basisschool (12 of 13 jaar).

Tijdens schoolvrije dagen kan het voorkomen dat groepen zo samengevoegd worden dat in deze basisgroep ook kinderen vanaf 4 jaar opgevangen worden.

Bovenstaande basisgroep bevindt zich direct als je in gebouw rood binnenkomt door de hoofdingang (kant Meersenstraat) aan de rechterzijde.

Nog extra beschikbare ruimtes gebouw rood:

- ✓ Hal tussen basisgroep 1 en 2 voor de uitvoering van (georganiseerde) activiteiten
- ✓ Aula tussen beide gymzalen voor vrij spel
- ✓ Gymzaal basisschool De Sporckt. Deze is beschikbaar voor kinderen uit alle basisgroepen welke deel willen nemen aan ons sportactiviteiten aanbod en KidsSafety.

Basisgroep 3

maximum omvang 22 kinderen

leeftijdsopbouw 4 tot einde basisschool (12 of 13 jaar).

Bovenstaande basisgroep bevindt zich recht tegenover het peuter kleuterplein en is vanuit de ingang van het KDV gezien het 2e lokaal links.

Basisgroep 4

maximum omvang 22 kinderen

leeftijdsopbouw 4 tot einde basisschool (12 of 13 jaar).

Bovenstaande basisgroep is gevestigd in het peuter kleuterplein naast de kuil.

Basisgroep 5

maximum omvang 12 kinderen

leeftijdsopbouw 4 tot einde basisschool (12 of 13 jaar).

Wordt buiten de tafelmomenten gebruikt als rustlokaal van de BSO.

Bovenstaande basisgroep is gevestigd in de vide boven het peuter kleuterplein

Nog extra beschikbare ruimtes:

- ✓ Buitenspeelruimte: beschikbaar voor kinderen uit alle basisgroepen. Hier worden ook sportactiviteiten aangeboden onder begeleiding van een of meerdere pedagogisch medewerkers. Hier vindt tevens vrij spel plaats onder toezicht van pedagogisch medewerkers. Tevens vindt hier vrij spel plaats voor kinderen, waarvan ouder(s) / verzorger(s) toestemming hebben gegeven, welke zelfstandig mogen buiten spelen.

BSO StadsbeerTje:

- ✓ Maximaal aantal basisgroepen: 1
- ✓ Maximaal aantal kinderen per dag: 7

Basisgroep 1

maximum omvang 7 kinderen
leeftijdsopbouw 4 t/m 8 jaar

Bovenstaande basisgroep bevindt zich aan het einde van de gang en wordt gedeeld met KDV-groep Yogi (zie aanvulling pedagogisch beleidsplan BSO en 3+ StadsbeerTje). Deze basisgroep ruimte wordt buiten de tafelmomenten om gebruikt voor de activiteiten van de BSO.

Nog extra beschikbare ruimtes op locatie BSO StadsbeerTje:

Buitenspeelruimte: beschikbaar voor kinderen uit de basisgroep. Deze buitenruimte wordt gedeeld met KDV StadsbeerTje. Hier vindt tevens vrij spel plaats onder toezicht van pedagogisch medewerkers. Tevens vindt hier vrij spel plaats voor kinderen, waarvan ouder(s) / verzorger(s) toestemming hebben gegeven, welke zelfstandig mogen buiten spelen.

BSO FonkelbeerTje:

- ✓ Maximaal aantal basisgroepen: 4
- ✓ Maximaal aantal kinderen per dag: 44

Basisgroep 1

maximum omvang 10 kinderen
leeftijdsopbouw 4 tot 7 jaar

Basisgroep 1 is opgesplitst in basisgroep 1 en basisgroep 2. Beide hebben max. 10 kinderen per dag en een vaste mentor.

Bovenstaande basisgroep bevindt zich bij de ingang van het FonkelbeerTje direct na de klapdeur (met vingerscan) aan de rechterkant. Deze ruimte wordt buiten de tafelmomenten om gebruikt voor de activiteiten van de BSO.

Basisgroep 2

maximum omvang 10 kinderen
leeftijdsopbouw 4 tot 7 jaar.

Bovenstaande basisgroep bevindt zich bij de ingang van het FonkelbeerTje direct na de klapdeur (met vingerscan) aan de rechterkant. Deze ruimte wordt buiten de tafelmomenten om gebruikt voor de activiteiten van de BSO.

Basisgroep 3

maximum omvang 12 kinderen
leeftijdsopbouw vanaf 7 jaar tot einde basisschool (12 of 13 jaar).

Bovenstaande basisgroep bevindt zich naast de speelzaal van OBS De Fonkel. Deze basisgroep ruimte kan buiten de tafelmomenten om gebruikt worden voor workshops onder begeleiding van een van de pedagogisch medewerkers. Voor aanvullende afspraken over het gebruik van deze basisgroepsruimte zie aanvulling pedagogisch beleid FonkelbeerTje.

Basisgroep 4

maximum omvang 12 kinderen

leeftijdsofbouw vanaf 7 jaar tot einde basisschool (12 of 13 jaar).

Bovenstaande basisgroep bevindt zich naast de speelzaal van OBS De Fonkel. Deze basisgroep ruimte kan buiten de tafelmomenten om gebruikt worden voor workshops onder begeleiding van een van de pedagogisch medewerkers. Voor aanvullende afspraken over het gebruik van deze basisgroepsruimte zie aanvulling pedagogisch beleid FonkelbeerTje.

Nog extra beschikbare ruimtes op locatie BSO FonkelbeerTje:

Buitenspeelruimte: beschikbaar voor kinderen uit de basisgroep. Deze buitenruimte wordt gedeeld met basisschool De Fonkel. Hier vindt tevens vrij spel plaats onder toezicht van pedagogisch medewerkers. Tevens vindt hier vrij spel plaats voor kinderen, waarvan ouder(s) / verzorger(s) toestemming hebben gegeven, welke zelfstandig mogen buiten spelen.

Gymzaal basisschool De Fonkel: beschikbaar voor kinderen uit alle basisgroepen welke deel willen nemen aan ons sportactiviteiten aanbod en KidsSafety. Beide zijn onder begeleiding van een of meerdere pedagogisch medewerkers.

Bijlage 2: hoe gaan wij om met driftbuien, jaloezie, bijten, agressiviteit en verlegen, teruggetrokken of angstig gedrag?

Jaloers gedrag:

- ✓ Jaloezie is een uiting van emotie. Kinderen kunnen nog niet altijd duidelijk maken wat ze voelen en waarom. Ze uiten hun gevoelens door negatief aandacht te vragen. Dit bijvoorbeeld door ruzie te maken of andere kinderen te slaan.
- ✓ Wij proberen er achter te komen waarom kinderen jaloers zijn en hiervoor samen een oplossing te vinden. We keuren jaloers zijn dan ook niet af. Dit hoort immers bij de ontwikkeling van kinderen.
- ✓ Uiten kinderen hun jaloezie in agressief gedrag dan wordt er kinderen duidelijk gemaakt dat dit niet mag en proberen we ook samen een oplossing te vinden. Uiteraard worden al deze gesprekken ook nabesproken met ouder(s) / verzorger(s).

Driftbui:

- ✓ Een driftbui is een plotselinge uitbarsting van woede en boosheid. Dit maakt vaak onderdeel uit van het zoeken naar grenzen. Wanneer kinderen een driftbui hebben laten we ze even met rust tot deze bui over is. Verstoort deze driftbui de groep dan zetten we kinderen enkele minuten 'apart'.
- ✓ Als de driftbui over is proberen we samen met kinderen te zoeken naar de oorzaak van deze driftbui en proberen we samen om emoties onder woorden te brengen.

Bijtgedrag:

- ✓ Het komt voor dat kinderen andere kinderen bijten. Dit is iets wat absoluut niet is toegestaan maar niet altijd te voorkomen is! Vaak bijten kinderen omdat ze nog niet duidelijk kunnen maken of vertellen wat ze willen. Dit kan een uiting zijn van jaloezie of uittesten van emoties: 'Wat gebeurt er als ik dit doe?'
- ✓ We kijken altijd eerst in welke situaties het bijten is gebeurd, de oorzaak van het bijten. Kinderen worden hierbij duidelijk aangesproken op hun gedrag. We proberen kinderen ook duidelijk te maken dat ze andere kinderen pijn hebben gedaan.
- ✓ We proberen kinderen te laten vertellen wat ze dwarszitten en stimuleren ze om zich hierover te uiten. Ook leggen we uit wat ze in het vervolg in die situatie of met die gevoelens zouden kunnen doen.
- ✓ We overleggen altijd met ouder(s) / verzorger(s) van beide kinderen maar noemen hierbij vanwege privacy nooit namen.

Agressief gedrag:

- ✓ Kinderen kunnen nog niet altijd onder woorden brengen wat hen dwarszit. Soms proberen ze dit dan duidelijk te maken met hun lichaam als communicatiemiddel: schoppen, slaan of schreeuwen.
- ✓ Wanneer het duidelijk is dat kinderen onderling, binnen de grenzen van veiligheid, hun conflict op kunnen lossen grijpen we niet meteen in. Wanneer dit uit de hand dreigt te lopen wel. Kinderen mogen elkaar namelijk geen pijn doen.
- ✓ Agressief gedrag met speelgoed en pistolen staan wij niet toe. Ook het bewust kapotmaken van speelgoed door agressief gedrag staan wij niet toe.
- ✓ Agressief gedrag wordt samen met ouder(s) / verzorger(s) besproken. Samen kunnen we dan bijvoorbeeld kijken of dit gedrag ook voor ouder(s) / verzorger(s) herkenbaar is en hoe zij hier thuis mee omgaan.

Verlegen, teruggetrokken of angstig gedrag:

- ✓ Als kinderen angstig, verlegen en/of teruggetrokken gedrag vertonen dan zullen we eerst kijken naar de oorzaak. Afhankelijk van de oorzaak, de situatie en de aard van het kind ondernemen we stappen.
- ✓ Als kinderen ergens bang voor zijn dan spreken wij ze aan vanuit hun belevingswereld.
- ✓ Een nieuwe situatie kan kinderen ook verlegen, teruggetrokken of angstig maken. Wij vinden het belangrijk om hier ook oog voor te hebben.

- ✓ We geven kinderen altijd de ruimte om de situatie rustig aan te kijken. We laten kinderen hierbij in hun waarde en dwingen ze nooit iets te doen wat ze niet willen. We proberen kinderen wel te stimuleren vanuit een veilige en rustige omgeving. Dit aangepast op de leeftijd en het ontwikkelingsniveau van kinderen.
- ✓ We vinden het belangrijk om aandacht te hebben voor verlegen of teruggetrokken gedrag, maar willen het niet teveel extra aandacht geven om het niet extra te benadrukken. We overleggen hierover met ouder(s) / verzorger(s).

Bijlage 3: drie-uurs regeling locatie KC Tuindorp

De Wet IKK bepaalt dat per 1 januari 2018 kinderopvangorganisaties zelf de tijdstippen mogen bepalen waarop afgeweken wordt van het beroepskracht-kindratio. Op BSO-locaties mogen er voor- en na schooltijd en op vrije middagen maximaal een half uur per dag minder pedagogisch medewerkers ingezet worden²⁷.

Naast dit half uur is er op schoolvrije dagen (bijvoorbeeld vakantie- en studiedagen) dezelfde drie-uursregeling van toepassing als op het KDV. Wij zetten deze uren op BSO-locatie De Teddybeer dan voornamelijk in tijdens de middagpauzes van pedagogisch medewerkers en aan de randen van de dag. Hieronder de indeling van de tijden dat wij afwijken op reguliere- en op schoolvrijedagen.

Afwijken voor- en naschooltijd (op dagen dat kinderen naar school gaan)

Van 07.00 uur - 08.30 uur wordt niet afgeweken van de beroepskracht-kindratio

Tussen 08.30 en 14.30 uur zijn er **geen** kinderen²⁸

Van 14.30 uur – 14.45 uur wordt niet afgeweken van de beroepskracht-kindratio

Van 14.45 uur – 15.15 uur wordt **wel** afgeweken van de beroepskracht-kindratio

Van 15.15 uur – 19.00 uur wordt niet afgeweken van de beroepskracht-kindratio

3-uurs regeling KC Tuindorp tijdens schoolvrije dagen

Van 07.00 uur - 08.00 uur wordt niet afgeweken van de beroepskracht-kindratio

Van 08.00 uur – 08.30 uur wordt **wel** afgeweken van de beroepskracht-kindratio

Van 08.30 uur – 12.30 uur wordt niet afgeweken van de beroepskracht-kindratio

Tijdens schoolvakanties en studiedagen wordt in verband met de middagpauze van pedagogisch medewerkers van 12.30 uur – 14.30 uur **wel** afgeweken van de beroepskracht-kindratio

Van 14.30 uur – 17.30 uur wordt niet afgeweken van de beroepskracht-kindratio

Van 17.30 uur – 18.00 uur wordt **wel** afgeweken van de beroepskracht-kindratio

Van 18.00 uur – 19.00 uur wordt niet afgeweken van de beroepskracht-kindratio

²⁷ Voorwaarde hierbij is wel dat minimaal de helft van het op grond van de beroepskracht-kindratio vereiste pedagogisch medewerkers ingezet wordt.

²⁸ Tenzij een schoolvrije dag

Bijlage 4: drie-uurs regeling locatie FonkelbeerTje

De Wet IKK bepaalt dat per 1 januari 2018 kinderopvangorganisaties zelf de tijdstippen mogen bepalen waarop afgeweken wordt van het beroepskracht-kindratio. Op BSO-locaties mogen er voor- en na schooltijd en op vrije middagen maximaal een half uur per dag minder pedagogisch medewerkers ingezet worden²⁹.

Naast dit half uur is er op schoolvrije dagen (bijvoorbeeld vakantie- en studiedagen) dezelfde drie-uursregeling van toepassing als op het KDV. Wij zetten deze uren op BSO-locatie FonkelbeerTje dan voornamelijk in tijdens de middagpauzes van pedagogisch medewerkers en aan de randen van de dag. Hieronder de indeling van de tijden dat wij afwijken op reguliere- en op schoolvrijedagen.

Afwijken voor- en naschooltijd (op dagen dat kinderen naar school gaan)

Op maandag, dinsdag en donderdag:

Van 07.00 uur - 08.30 uur wordt niet afgeweken van de beroepskracht-kindratio

Tussen 08.30 en 14.30 uur zijn er **geen** kinderen³⁰

Van 14.30 uur – 17.00 uur wordt niet afgeweken van de beroepskracht-kindratio

Van 17.00 uur – 17.30 uur wordt **wel** afgeweken van de beroepskracht-kindratio

Van 17.30 uur – 19.00 uur wordt niet afgeweken van de beroepskracht-kindratio

Op woensdag en vrijdag:

Van 07.00 uur - 08.30 uur wordt niet afgeweken van de beroepskracht-kindratio

Tussen 08.30 en 12.30 uur zijn er **geen** kinderen³¹

Van 12.30 uur – 17.00 uur wordt niet afgeweken van de beroepskracht-kindratio

Van 17.00 uur – 17.30 uur wordt **wel** afgeweken van de beroepskracht-kindratio

Van 17.30 uur – 19.00 uur wordt niet afgeweken van de beroepskracht-kindratio

3-uurs regeling BSO FonkelbeerTje tijdens schoolvrije dagen

Van 07.00 uur - 08.00 uur wordt niet afgeweken van de beroepskracht-kindratio

Van 08.00 uur – 08.30 uur wordt **wel** afgeweken van de beroepskracht-kindratio

Van 08.30 uur – 12.30 uur wordt niet afgeweken van de beroepskracht-kindratio

Tijdens schoolvakanties en studiedagen wordt in verband met de middagpauze van pedagogisch medewerkers van 12.30 uur – 14.30 uur **wel** afgeweken van de beroepskracht-kindratio

Van 14.30 uur – 17.30 uur wordt niet afgeweken van de beroepskracht-kindratio

Van 17.30 uur – 18.00 uur wordt **wel** afgeweken van de beroepskracht-kindratio

Van 18.00 uur – 19.00 uur wordt niet afgeweken van de beroepskracht-kindratio

²⁹ Voorwaarde hierbij is wel dat minimaal de helft van het op grond van de beroepskracht-kindratio vereiste pedagogisch medewerkers ingezet wordt.

³⁰ Tenzij een schoolvrije dag

³¹ Tenzij een schoolvrije dag

Bijlage 5: drie-uurs regeling locatie StadsbeerTje

De Wet IKK bepaalt dat per 1 januari 2018 kinderopvangorganisaties zelf de tijdstippen mogen bepalen waarop afgeweken wordt van het beroepskracht-kindratio. Er mag maximaal drie uur per dag afgeweken worden van de beroepskracht-kindratio³².

Locatie StadsbeerTje

Zolang er in verband met het maximum aantal kinderen op de groep maar een beroepskracht nodig is wordt er niet afgeweken van de beroepskracht-kindratio. Dit geldt zowel tijdens school als schoolvrije dagen.

³² Voorwaarde hierbij is wel dat minimaal de helft van het op grond van de beroepskracht-kindratio vereiste pedagogisch medewerkers ingezet wordt.